

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN ALGILADIKLARI
YARATICILIK DÜZEYLERİ İLE MUTLULUK YÖNELİMLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

SERPİL ALTUNCU VAROL

DR. MEHMET ZEKİ ILGAR

Mayıs, 2022

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN ALGILADIKLARI
YARATICILIK DÜZEYLERİ İLE MUTLULUK YÖNELİMLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

SERPİL ALTUNCU VAROL

DR. MEHMET ZEKİ ILGAR

Mayıs, 2022

ONAY SAYFASI

BİRÜNİ
ÜNİVERSİTESİ
"Bilimin Geleceği"

T.C.
BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
YÜKSEKLİSANS TEZ ONAY SAYFASI

Tarih: 24/05 / 2022

Anabilim Dalı : Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Program : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Tezli Yüksek Lisans Programı
Öğrencinin;
Adı ve Soyadı : Serpil ALTUNCU VAROL
Öğrenci No : 190901009
Danışman : Dr. Zeki ILGAR

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ... Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalında
..... Serpil ALTUNCU VAROL tarafından hazırlanan
“..Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişki...” adlı
tez çalışması jüri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: ..24/ ..05/ 2022

Jüri Üyesinin Unvanı, Adı, Soyadı	Çalıştığı Kurum	İmza
Dr.Zeki ILGAR		
Doç. Dr. Lütfü ILGAR	Biruni Üniversitesi	
Doç. Dr. Mustafa OTRAR	Kırklareli Üniversitesi	

Biruni Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca bu tez jüri tarafından onaylanmış ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Leman ŞENTURAN
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

BEYAN

Bu tezin bana ait olduğunu, tüm aşamalarında etik dışı davranışımın olmadığını, içinde yer alan bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum bütün bilgilere kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin yürütülmesi ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Serpil ALTUNCU VAROL

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın fikir, görüş, uygulama ve sonuçlandırma aşamalarının ilk ikisinde destek, birikim, tecrübe, yapıcılık gibi bilimsel araştırmaya yönlendirme ve yanımda oluşuyla ilgisine daima minnettar olacağım Prof.Dr. Adnan KULAKSIZOĞLU hocama özverisi için teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez danışmanlığı konusunda zorlu bir yola çıkacağımızı bilmesine rağmen bilgisini, çözüm üretme becerisini sonuna kadar yaşatarak, her takıldığımda bir tebessüm göreceğimi hatırlatan pandemi sürecinin bütün sıkıntılarını, başka illerde oluşlarımızı, bitmeyen yolculukları, iş yükünün tüketiciliğini lale bahçesine çeviren çok kıymetli hocam Doç.Dr. Mustafa OTRAR'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmama çok kıymetli Prof.Dr. Adnan KULAKSIZOĞLU hocamın akademik ortamda geçireceği zamanı azaltmasıyla birlikte danışmanlık yapan değerli hocam Dr. Mehmet Zeki ILGAR'a hoşgörüsü, emeğe saygısı, insanı huzurlu kılarak bilimsel çalışmaları desteklemesi ve birikimini çalışmama yaptığı çok önemli katkılarıyla yansıttığı için teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmanın gölgede kalan kısımlarına yansıttığı ışık ve katkılarıyla bilime, çıkan zorluklarda sorun çözücülüğü, bilimsel duruş kazandırma çabası beraberinde sürecin sağlıklı yürüyebilmesi için verdiği destek ile şahsıma çokça fayda sağlamış olan özen timsali hocam Doç.Dr. Lütfü ILGAR'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Akademik ortamda tanıdığım ve kız kardeş olarak kabul ettiğim Büşra ŞEN'e, teşekkürlerimi sunuyorum.

Akademik çalışmalarım sürecinde beni anneliğimde büyüten, öğrendiklerim ve tazelediğim bilgileri en yakından yaşatanım, hayatımdaki en güzel unvanımın sebebi kızım Beren VAROL'a iyi ki benim kızımsın diyerek bir kez daha teşekkür ediyorum.

Devletin bekasına adanan yaşamın kararına dâhil olarak çıktığım yolda, konu ne olursa olsun beni her yorulduğumda ayağım taşla takıldığında kendi yöntemleriyle ileriye sürükleyen eşim Mustafa VAROL'a amacıma ulaşmama gösterdiği özen ve katkısı için teşekkürlerimi sunuyorum.

Ve tabii ki soyadını taşımaktan onur duyduğum kök bağlarım, kalem tutulan ele kurban olunması gerektiğini doğduğum süreçten sonra zihnime ilmek ilmek işleyen canlarım büyükanne ve büyükbabama, annem ve babama sonsuz hürmetimi sunuyorum.

Hepinize minnettarım...

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	I
BEYAN.....	II
TEŞEKKÜR.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
SİMGE/SEMBOL VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	VI
TABLO LİSTESİ.....	VII
ŞEKİL LİSTESİ.....	X
ÖZET.....	XI
ABSTRACT.....	XII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5
2. GENEL BİLGİLER.....	7
2.1. Mutluluk ve Mutluluk Yönelimi.....	7
2.1.1. Mutluluk ve Mutluluk Yönelimi Kavramları	7
2.1.2. Mutluluk Kuramları.....	8
2.2. Yaratıcılık	12
2.2.1. Yaratıcılık Kavramı	12
2.2.2. Yaratıcılık Kuramları.....	12
2.3. Yapılan Araştırmalar.....	14
2.3.1. Ulusal Düzeyde Yapılan Araştırmalar.....	15
2.3.2. Uluslararası Düzeyde Yapılan Araştırmalar	15
3. GEREÇ VE YÖNTEM	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Evren ve Örneklem	17

3.3. Veri Toplama Araçları	20
3.3.1. Kişisel Bilgi Anketi	20
3.3.2. Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Şekli.....	20
3.3.3. Yaratıcılık Ölçeği.....	21
3.4. Verilerin Toplanması	21
3.5. Verilerin Analizi	21
4. BULGULAR	23
4.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerine İlişkin Betimsel Değerler	23
4.2. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerin Puanları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular	24
4.3. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne Kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Yapılan Regresyon Analizi Bulguları	24
4.4. Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Yapılan Karşılaştırma Analizi Bulguları.....	26
4.5. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Yapılan Karşılaştırma Analizi Bulguları	36
5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
5.1. TARTIŞMA	45
5.2. SONUÇ	58
5.3. ÖNERİLER.....	59
6. KAYNAKLAR.....	61
7. EKLER	70
8. ÖZGEÇMİŞ.....	77
9. İNTİHAL RAPORU.....	78

SİMGE/SEMBOL VE KISALTMALAR LİSTESİ

NKY: Ne Kadar Yaratıcısınız?

MYÖ: Mutluluk Yönelimleri Ölçeği

TABLO LİSTESİ

Tablo 3.2.1. Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Betimsel Değerler.....	18
Tablo 3.2.2. Örneklem Grubunun Bölgelere Göre Dağılımı.....	19
Tablo 4.1.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerine İlişkin Betimsel Değerler.....	23
Tablo 4.2.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne Kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları Arasındaki İlişkiler.....	24
Tablo 4.3.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (KKÖ) ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) için Yapılan Regresyon Analizi	25
Tablo 4.3.2. Regresyon Denklemleri Tablosu.....	26
Tablo 4.4.1. Cinsiyet ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	27
Tablo 4.4.2. Yaş ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Puanları için Karşılaştırma.....	27
Tablo 4.4.3. Medeni Durum ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	28
Tablo 4.4.4. Çocuk Sahibi Olma ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma.....	29
Tablo 4.4.5. Kurum ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	29
Tablo 4.4.6. Eğitim Düzeyi ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	30
Tablo 4.4.7. Mesleki Kıdem ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	31
Tablo 4.4.8. Sanat İlgisi Sahibi Olma Durumu ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	31
Tablo 4.4.9. Spor İlgisi Sahibi Olma Durumu ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	32
Tablo 4.4.10. Uzun Süreli Arkadaşlık Kurabilme ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	33

Tablo 4.4.11. İş Yeri Değişirme Sıklığı ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	33
Tablo 4.4.12. Akademik Başarı Algısı ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	34
Tablo 4.4.13. Yabancı Dil Düzeyi ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma	35
Tablo 4.4.14. İş/Meslek Değişirme İsteği ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları Karşılaştırma.....	35
Tablo 4.5.1. Cinsiyet ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	36
Tablo 4.5.2. Yaş ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	37
Tablo 4.5.3. Medeni Durum ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	38
Tablo 4.5.4. Çocuk Sahibi Olma ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	38
Tablo 4.5.5. Kurum ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	39
Tablo 4.5.6. Eğitim Düzeyi ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	40
Tablo 4.5.7. Mesleki Kıdem ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	40
Tablo 4.5.8. Sanat İlgi Sahibi Olma Durumu ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	41
Tablo 4.5.9. Spor İlgi Sahibi Olma Durumu ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	41
Tablo 4.5.10. Uzun Süreli Arkadaşlık Kurabilme ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	42
Tablo 4.5.11. İş Yeri Değişirme Sıklığı ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	42
Tablo 4.5.12. Akademik Başarı Algısı ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	43

Tablo 4.5.13. Yabancı Dil Düzeyi ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma	44
Tablo 4.5.14. İş/Meslek Değiştirme İsteği ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma.....	44

ŞEKİL LİSTESİ

Grafik 4.4.1. Regresyon Grafikleri.....	25
---	----

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleriyle mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma, nicel yöntemlerden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılarak tasarlanmıştır.

Araştırmanın evreni Türkiye'deki eğitim kurumlarında görev yapmakta olan psikolojik danışmanlardır. Araştırmanın örnekleme tabakalı tesadüfi oransız küme örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu bağlamda Türkiye İstatistik Kurumunun bölgelendirme sistemi temel alınarak belirlenen 12 il seçilmiş ve bu illerde görev yapmakta olan 412 psikolojik danışmana ulaşılmıştır. Veri toplamada, Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Formu, Ne Kadar Yaratıcısınız Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanmış Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişki pozitif yönde anlamlı bulunmuştur ($p<.05$). Ayrıca, algılanan yaratıcılığın mutluluk yönelimini anlamlı şekilde yordamakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($F_{min}=53,591$; $p<.001$ – $F_{max}=78,660$; $p<.001$). Araştırma kapsamında Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından incelenmesinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadığı ($p>.05$); Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ortalama puanlarının medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmasında grupların ortalamaları arasındaki farklılıkların meşguliyet ve anlam alt boyutları için anlamlı, haz alt boyutu için anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p>.05$). Çocuk sahibi olanların meşguliyet ve anlam puanlarının çocuk sahibi olmayanlardan anlamlı şekilde yüksek olduğu bulunmuştur ($p<.05$).

Öte yandan, Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılması sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p>.05$); akademik başarısını orta olarak algılayan grubun, yüksek olarak algılayanlara göre yaratıcılık puanları anlamlı şekilde düşük olduğu saptanmıştır ($p<.05$).

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında, psikolojik danışmanların yaratıcılıklarını, mutluluk yönelimlerini artırmak ve geliştirmek amacıyla önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mutluluk, Mutluluk Yönelimi, Yaratıcılık

ABSTRACT

The purpose of this study research is to examine the relationship between the creativity perception of psychology consultant and the happiness orientations. The research was designed via correlational type, as one of the quantitative research methods, relational survey methods.

The focus group of the research is psychological counselors working in educational institutions in Turkey. The sampling method of the research was adjudged as the stratified random disproportionate cluster sampling method. 412 psychological counselors working in the 12 provinces that were determined based on the zoning system of the Turkish Statistical Institute participated in the context. In this research were used scales prepared by the author such as short form of “Happiness Orientations Scale”, “How creative are you?” and “Personal Information Questionnaire”.

The relationship between psychological counselors' perceived creativity levels and their happiness orientation was found to be positively significant ($p < .05$). In addition, it was concluded that perceived creativity significantly predicted happiness orientation ($F_{min}=53,591$; $p < .001$ – $F_{max}=78,660$; $p < .001$). Within the scope of the research, there was no statistically significant difference in the examination of the Happiness Orientation Scale scores for the gender and age variables. In the comparison of the Happiness Orientation Scale scores with the marital status variable, the differences between the averages of the groups were found to be significant for the occupation and meaning sub-dimensions, but not for the pleasure sub-dimension. On the other hand, as a result of the comparison of the Creativity Perception Scale scores with the gender variable, the differences between the averages of the groups were not statistically significant; It was determined that the group who perceived their academic achievement as moderate had significantly lower creativity scores than those who perceived it as high.

In the light of the research, several suggestions were made in order to increase and develop the creativity and happiness orientations of psychological counselors.

Keywords: happiness, happiness orientation, creativity

1. GİRİŞ

Yaratıcılık, mutluluk ve mutluluk yönelimi kavramlarının insan yaşamında çok etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Bu kavramların birey için etkililik alanları, bağlantılı oldukları başka kavramlar, hangi gelişim düzeyinde ve farklı meslek gruplarında nasıl görülebildikleri vb gibi birçok faktör ile çalışmalar yapılmıştır. Psikolojik danışmanlar; öğrencilerin eğitsel, kişisel-sosyal ve kariyer gelişimlerine yardımcı olan gelişimsel rehberlik uzmanlarıdır (Nazlı, 2016, s.366). Eğitim kurumlarında görev yapmakta olan psikolojik danışmanların yaratıcı, mutluluk yönelimi yüksek kişiler olması sunacakları hizmetin kalitesi nedeniyle önemsenebilecek niteliktedir. Yaşam kalitesi, iş başarısı ve verimliliği, evrensel ahlaki değerlerin oluşumu ve meslek alanlarının düzenlenmesi gibi yaşamı birçok noktada etkileyen kavramlar üzerinde durmak ve bilimsel anlamda incelemek yoluyla, mutluluk ve yaratıcılık geliştirilebilir ve uygulama alanlarında değerlendirilebilir.

1.1. Problem Durumu

Maier (1933, 1937) üst düzey düşünmeyi,sonradan kazanılmış veya sürekli deneyimlenen davranışlar olarak değil; anlama dayalı olarak sistemleştirebilme ve verime yönelik beceriyi gösterebilme olarak tanımlamıştır. Yaratıcılık, üst bilişsel beceri örneği olarak gösterilmektedir (Lewis ve Smith, 1993). Yaratıcılığın, akıcılık, esneklik, orijinallik ve detaylandırma gibi boyutları olduğu savunulmaktadır. Yaratıcı nitelikleri bulunan bireylerin; alışılmışın dışında olma, belirsizlikle başedebilme, eleştiri karşısında duygusal ve bilişsel anlamda sarsıntı yaşamama, biriciklik özelliklerini yaşama, üretime bağlı olma, kendine has ve esneme potansiyeli bulunma gibi belirgin özellikleri vardır (Hayes, 1989; Simonton, 1999). Psikoloji ile ilgili yeni ve yenilenen yaklaşımlar, danışma sürecinde yaratıcılığı kullanmayı zorunlu kılan yöntemler önermektedir. Dolayısıyla, psikolojik danışmanların sundukları hizmetin beklentilerini karşılayabilmesi ve bireylerin ihtiyacına zamana uygun şekilde cevap verebilmesi yaratıcılık gücü gerektiren becerilerdir ve bunlar aynı zamanda, 21. yüzyıl becerileri arasında da sıralanmaktadır (Partnership for 21st Century Skills, 2021).

Mühendisler, gazeteciler, sanatçılar veya hekimler gibi farklı meslek üyeleri ile yapılan araştırmalarda, bu kişilerin işlerini yaparken yaratıcılıklarını sergileyebildikleri durumlarda iş ile ilişkili mutluluk düzeylerinin arttığı bulunmuştur

(Csikszentmihalyi, 1997). Olumlu duyguların ve düşünme şekillerinin çeşitlenmesini destekleme özelliğinden dolayı, yaratıcılığın desteklenmesinin önemli olduğu sonucuna varılabilir (Tan ve Majid, 2011). Benzer şekilde, Tan, Kikuchi ve Hill (2008) tarafından Singapurlu lise öğrencileriyle yapılan araştırma bulgularındaki yaratıcılık ve mutluluk arasında pozitif ilişki, yaratıcılığın ergenler içinde önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Tan ve Majid, 2011).

Mesleki ve kişisel önemi nedeniyle, yaratıcılığın, psikolojik danışmanların mesleki ve bireysel mutluluk yönelimleri ile ilişkisinin araştırılması hem bireysel anlamda hayata bakışlarını ve dayanıklılıklarını yükseltmede yol gösterici olması hem de sundukları psikolojik danışma hizmetinin kalitesine pozitif yönde etki etmesi dolayısıyla önemli olabilir. Araştırmalar, yaratıcılık ve mutluluk yöneliminin kişilerin yaşantılarında olumlu ve üretkenliğe motive eden bir etkiye sahip olduğuna işaret etmektedir (Korkut, 2019). Dolayısıyla, bu araştırmada, bireylerin olumlu yaşantılarının oluşmasında etkinliği yüksek bulunan yaratıcılık, mutluluk yönelimi ve mutluluk kavramları dikkate alınarak, psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasında anlamlı bir ilişkinin varlığının ve yaratıcılık düzeylerinin mutluluklarını anlamlı biçimde kestirip kestirmediğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

“Ertürk, eğitimi, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla deneyimleyerek belirli bir program dâhilinde planlı şekilde istendik değişimin oluşma süreci olarak tanımlamıştır” (akt: Demirel, 2003, s.6). Öğrenme yaşantıları kazanma ortamı hazırlayan eğitim, bireylerin öz yapılarını geliştirmelerine destek olarak, sistemli bir şekilde toplum tarafından istendik olan davranışları edinmelerine yardım etme süreci olarak da ele alınabilir (Kuzgun, 2019, s.20). “Okuldaki eğitim-öğretimle ilişkili ama aynı zamanda, ayrı bir hizmet grubu olarak, kendine özgü anlayışla sistemli, sürekli ve organize bir yönetim gerektiren rehberlik çalışmaları; modern eğitimin bir parçasıdır ve kişinin öğrenmesine ve gelişmesine yüksek oranda imkân sağlama hedefiyle, kişinin kararlar verebilmesi ve uyum sağlaması gibi alanlarda bireye özgü sunulan yardım hizmetidir “ (Tan, 1992, s.8).

Çağımızda, okullardaki öğrenci sayısı arttıkça, örgün eğitime duyulan ihtiyaç da artmaktadır. Öğrencilerin her biri biricik olup yetenek, ilgi, ihtiyaç ve benzeri yapılarında farklılıklar olabileceği beklenebilir. Bu sebeple, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde eğitim olanaklarının sunulmasının çok önemli

olduğu söylenebilir. Freire (2019)’a göre geleneksel olarak sürdürülen eğitim-öğretim faaliyetleri öğrenciyi bir bütün olarak eğitime işinde eksik kalmaktadır

“Yeni eğitim yaklaşımlarıyla eğitim ortamlarında yeni bir uzmanlık alanı olarak öğrenci kişilik hizmetleri ortaya çıkmıştır.” (Tan, 1992, s.2). Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamındaki rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri genel olarak kişisel, mesleki ve eğitsel yönlerden öğrencilere yardım etmektedir. Burada psikolojik danışma ve rehberlik hizmetinin gönüllülük ilkesini görebilmek mümkündür.

Eğitim hakkı, Çocuk Hakları Sözleşmesi ile güvence altına alınmış bir olgu olmakla birlikte ülkemizde çocuklar ile ilgili bütün mevzuatta vurgulanmıştır. Bu nedenle çocukları eğitimden mahrum bırakmayarak sunulan eğitimin bilimsel, objektif, kültüre duyarlı, geliştirici, destekleyici olması yönünde çalışmalara devam edildiği gözlemlenmektedir. Güney (2000)’e göre eğitimin temel fonksiyonu, toplumun parçası olan bireylere kapasitelerinin üst seviyede gelişmesine yardım ederek; bulundukları kültür dokusuna uyumlu şekilde yaşayabilmelerini ve olumlu şekilde davranış değişikliği gerçekleştirebilmelerinin sağlanması olarak açıklanabilir. Eğitim “Organizasyonun içinde veya dışında biçimsel programlar yoluyla veya bireysel tecrübe kazanma yolu ile bir kişinin, bilgi, yetenek ve becerilerinde değişiklik yapma faaliyetidir” (Güney, 2000, s.64).

“Rehberlik bireyin kendini anlaması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum yapması ve böylece kendini gerçekleştirme için uzman kişilerce bireye yapılan psikolojik yardımlardır (Kepçeoğlu, 1992).”

“Rehberlik, bireyin en verimli bir şekilde gelişmesini ve doyum verici uyumlar sağlamasında gerekli olan tercihleri, yorumları, planları yapmasına ve kararları vermesine yarayacak bilgi ve becerileri kazanması ve bu tercih ve kararları yürütmesi için bireye yapılan sistemli ve profesyonel bir yardımdır (Tan, 1992a, Tan, 1992b).”

“Rehberlik bireye kendini anlaması, çevredeki olanakları tanıması ve doğru kararlar vererek özünü gerçekleştirebilmesi için planlı ve programlı şekilde ve profesyonel anlayışla yapılan yardım sürecidir (Kuzgun, 2000).” Rehberlik ile ilgili yapılmış olan tanımlar incelendiğinde ortak noktaların olduğu görülür. Bu ortak noktalar şunlardır (Yeşilyaprak, 2000):

- Rehberlik hizmeti kişiyi bütünleyen her alanda gelişerek kendine ve topluma uyum sağlamayabilmesine yöneliktir.

- Bu yardım plan program dâhilinde, ihtiyaca cevap verebilecek nitelikte ve profesyonel anlayış ile sunulmalıdır.
- Rehberlik gelişimsel bakımda ele alınmalı ve bu hizmeti gelişim dönemlerine yayarak gelişim görevleri ve zaman gerekliliklerine göre sunmak önemlidir.

Rehberlik ile ilgili tanımlar ve bu tanımlardaki vurgu yapılan noktalara bakıldığında bu hizmeti verecek psikolojik danışmanların mutluluk yönelimleri ve yaratıcılıklarının iyi bir düzeyde olmasının gerekli olduğunu söylemek mümkündür. Buradan hareketle araştırmanın problem cümlesi “Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri mutluluk yönelimlerini anlamlı şekilde yordamakta mıdır?” şeklinde belirlenmiştir

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda araştırmanın alt amaçlarını oluşturan şu soruların cevapları aranmıştır:

- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri nasıldır?
- Psikolojik danışmanların algıladıkları mutluluk yönelimleri nasıldır?
- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri mutluluk yönelimlerini anlamlı şekilde yordamakta mıdır?
- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ve mutluluk yönelimleri cinsiyet, yaş, medeni durum, iş değiştirme durumu, eğitim düzeyi, çalışılan kurum, serbest zamanlarda yapılan etkinlikler, uzun süreli arkadaşlık ilişkisi sürdürebilme vb. gibi demografik özellikler açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenip birçok faktöre göre değerlendirilmiş olmasının, yeni eğitim yaklaşımlarının desteklenmesi, bireyin biricikliğine vurgunun artması, insanların iş ve yaşamsal veriminin artırılması gibi konularda çalışanlara

kaynak olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın özgün olması sebebiyle bilime katkı sunacağı değerlendirilmektedir.

Eğitim kurumlarında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetinin yerine getirilmesinde aldıkları eğitim ve edindikleri beceriler gereği psikolojik danışmanlar etkin görev almaktadır. Bu nedenle eğitim ortamlarında sunulan rehberlik hizmetinin etkin ve verimli olması için psikolojik danışmanların yaratıcılıklarının ve mutluluk yönelimlerinin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı'nın psikolojik danışman ve sosyal çalışmacılarına mesleki gelişim için sunacağı eğitimlere araştırma sonuçlarından yararlanarak yön vereceği düşünülmektedir. Değişen ve gelişen dünyada psikolojik danışmanlık alanının da sunulan hizmetin her geçen gün kalitesinin artması, hizmet sunucularının da gerekli bulunan konularda desteklenmesi, geliştirilmesi ile mümkün olacağından hareketle daha sonra araştırmanın sonrasında yapılacak bilimsel çalışmalara kaynaklık etmesi umulmaktadır.

1.4. Sayıtlılar

Araştırmada kullanılan form ve ölçeklerin katılımcılar tarafından samimiyetle doldurduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 2020-2021 eğitim-öğretim yılı ile,
- Türkiye’de resmi ve özel okullarda görev yapmakta olan psikolojik danışmanlarla,
- Ölçeklerin alt boyutlarından elde edilecek olan belirlemelerle,
- Araştırma, araştırmada cevabı aranan sorular bağlamında yapılan istatistiksel çözümlemelerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Yaratıcılık: “Bilinen şeylerden yepyeni bir şey çıkarmak, yeni, özgün bir senteze varmak, birtakım sorunlara yeni çözüm yolları bulmak, daha önceden kullanılmamış ilişkiler arasındaki bağları kurmak, böylece yeni bir düşünce şeması

içinde yeni yaşantı, deneyim, fikir ve ürünler ortaya koymak” olarak tanımlanmıştır (Yılmaz, 2001).

Mutluluk:“Mutluluk kavramı öznel iyi oluş şeklinde ifade edilmekte, öznel iyi oluş ise bireyin deneyimlediği olumlu duyguların olumsuz duygulara göre daha çok olması ve yaşamın bütününden doyum alma olarak tanımlanmaktadır (Diener, 1984).”

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Mutluluk ve Mutluluk Yönelimi

Bu bölümde mutluluk ve mutluluk yönelimi, mutluluk kuramları, yaratıcılık kavramı, yaratıcılık ile ilgili kuramlar, ulusal düzeyde yapılan araştırmalar, uluslararası düzeyde yapılan araştırmalar başlıkları ile araştırma aile ilintili kavramlar üzerinde durulmuş ve konuya ilişkin yapılmış bilimsel araştırmalara değinilmiştir.

2.1.1. *Mutluluk ve Mutluluk Yönelimi Kavramları*

Yaratıcılık, mutluluk, mutluluk yönelimi kavramlarının insan yaşamında çok etkili olduğu bilinen bir gerçektir. Etkililik alanları, bağlantılı oldukları başka kavramlar, hangi gelişim düzeyinde ve farklı meslek gruplarında nasıl görülebildikleri vb. birçok faktör ile bilimsel alanda çalışmalar yapılmıştır.

Mutluluk, pozitif psikoloji akımının önemsediği ve üzerinde durduğu bir kavram olduğu için geçmiş süreçlere göre fazlaca ilgi görmektedir. Pozitif psikoloji akımının başlangıç süreçlerinden bugüne değin mutluluğu etkileyen ve bağlı olduğu faktörler ve üzerine yapılan çalışmalar her geçen gün katlanarak artmıştır (Hart ve Sasso, 2011; Weenhoven, 1984). Akın ve Satıcı (2011)'ya göre kişilerin sağlığı başta olmak üzere hayat kalitesi ve gelecek beklentileri gibi faktörler mutluluk olgusunu araştırılmaya değer kılan en önemli nedendir. Araştırma bulguları mutluluk olgusuna yönelik artan ilginin yerinde olduğunu göstermiştir.

Psikolojik işlev bozuklukları, bağımlılık ve psikososyal sorunlar gibi olumsuzluklar mutlu bireylerde daha az karşılaşılan durumlardır (Keyes vd., 2012). Günlük yaşamda genellikle olumlu duygular hissediyor olmak mutluluğu ve uzun süreli iyi oluşu sürdürmede belirleyici olabilmektedir (Schueller ve Seligman, 2010).

Peterson, Park ve Seligman (2005) hiçbir mutluluk eğilimi olmayan kişilerin yaşam doyumunu sağlayamadıklarını ve dolu bir yaşam için de her üç mutluluk yöneliminin de (haz, anlam ve meşguliyet yönelimi) bireylerde olması gerektiğini ifade etmişlerdir. İnsanlar mutluluğa haz odaklı, meşguliyet odaklı ve anlam odaklı yönelimlerle erişmeye çalışırlar. Haz odaklı bir yaşam sürmek, olumlu yaşantı ve anıları artırmayı, olumsuz durum ve olaylardan kaçınma yolu ile doyum sağlamayı hedefleyen ve hedonizmi temel alan bir mutluluk yönelimidir (Anic ve Tončić, 2013).

Haz temelli mutluluğu yaşantısında bulunduran bireylerin olumlu ve hoşlarına giden deneyimleri önceleyerek yaşamayı tercih ettikleri düşünülebilir.

Mutluluk tanımları incelendiğinde genel olarak bireylerin olumlu duygular içerisinde olmasının vurgulandığı görülür. Hedonik mutluluk yönelimi de benzer şekilde daha fazla haz alma ve daha az acı ile ilişkilendirildiğinden mutluluk yönelimleri tek bir boyutta ele alınabilir (Peterson, Park ve Seligman, 2005). Bu değerlendirme ile haz almaya odaklanmış, acının hiç olmaması veya en az düzeyde olması şeklindeki görüş hedonik mutluluk yöneliminin tek boyuta işaret ettiğini gösterebilir.

Anlam odaklı yaşayarak mutluluğa erişim; bireylerin demokratik, insanlığın ortak çıkarına odaklı, kişi, hayvan, bitki, vb. haklarını önemseyen vb. yönelimle hayatlarını sürdürerek sağlanabilir. Bu yönelim ile mutluluk; yaşama dair üst düzey farkındalık ve amaçlarla hayatın anlamlı kılındığı durumlarda olanaklıdır. İlk olarak Aristoteles'in belirttiği ve "eudaimonia" kelimesiyle ifade edilen bu mutluluk şekline göre kişi; bireysel özelliklerini kavrayıp potansiyelini gerçekleştirerek, kendisi için anlamlı olan hedefler belirlemesi ve bu sonuçlar için emek sarf ederek yaşamına değer atfetmeye çalıştığı faaliyetlerle mutludur (Ryan ve Deci, 2001).

Mutluluk duygusunu anlamaya yönelik teorik yaklaşımlar incelenirken bu kavram ile ilgili açıklamaların genellikle pozitif duygulara yönelik çalışmalarda yer bulduğu göze çarpar; çünkü duygular kategorize edildiğinde mutluluk beş temel negatif duygunun karşısındaki tek pozitif duygu olarak yer alır (Ekman vd. 1972'den akt: Power ve Dalglish, 2008).

Mutlu insanlar kendilerine göre daha az mutlu olan insanlar ile karşılaştırıldığında yaşadıkları olayları analiz etmede, değerlendirmede, yaptıkları çıkarımlarda ve gösterdikleri tepkilerde farklılık göstermişlerdir (Lyubomirsky, 2001). "Evrimsel bakış; iyilik halinin, bireyi keşfetmeye yönelik güdüleme ve stresli yaşam olayları ile baş etme gibi durumlarda uyum konusunda işlevinin olduğunu vurgulamaktadır" (Diener, 1995'den akt: Lyubomirsky, King ve Diener., 2005).

2.1.2. Mutluluk Kuramları

Mutluluk kavramına batı ve doğu kuramları farklı kurgu ile yaklaşmaktadırlar. Mutluluğu bireyci benlik kurgusuna dayandırmakta olan batı kuramcıları "bağımsız benlik kurgusu" kavramını ileri sürmüşlerdir. Bireyin mutluluğunu bağımsızlığına

yönelik ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlamaktadırlar (Deci ve Ryan, 2000). Batı kuramlarının bireyin mutluluğunun kendisi ve benlik özellikleriyle ilintili olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Doğu toplumlarında kültürel amaçlara uygun olarak başkaları ile bütün olma, aile bağlarını önemseme ve bağlılığın önemi üzerinde durulmaktadır (Markus ve Kitiyama, 1991). Bu toplumlarda mutluluk genel olarak toplumsal açıdan belirlenmiş rol ve görevleri yerine getirmekle mümkünken; Batı toplumlarında kişinin mutluluğu, kendi benliğine yönelik amaçları için çalışması ve hedeflerine ulaşması başka bir anlatımla haz odaklı yaşamasından geçtiği şeklinde açıklanabilir.

Levenson (1994)'a göre bir durumun duygu olarak tanımlanması için, o durumun kendine ait bir davranış veya duygulanım yaratarak organizmayı harekete hazırlaması ve uygun zamanda fiziksel hareketi ortaya çıkarması gerekmektedir. Ayrıca duygu teorilerini duyguların, kendine ait bir davranış veya duygulanım yaratarak hareket edebilme potansiyelleriyle ilişkili olduğunu savunur. Fredrickson ve Branigan, (2001) bu yaklaşımı reddederek bilişsel süreçler üzerinde durmuş, duyguların kendilerine ait hareket potansiyeli yaratmasının gerekli olmadığını sadece bilişsel aktivite durumunda değişikliğe neden olabileceği görüşünü ortaya koymuştur. Bu görüşe göre, temel duygularda pozitif duygulara göre çoğunluğu sağlayan negatif duygular bireylerin durum ve olay karşısındaki düşünce, hareket ve davranış şekillerini tek düze hale getirirken, pozitif duygular bireylerin durum ve olay karşısındaki düşünce-hareket davranış şekillerini çeşitlendirebilir.

Pozitif duyguların değeri, tehdit edici bir durumun ardından azalan bilişsel aktiviteyi arttırarak, uyarılmış olan kalp damar sistemini normal seviyeye getirmek ve dolayısıyla negatif duyguları düzenlemektir (Fredrickson ve Branigan, 2001). Benzer bir ifadeyle zihinsel hareketliliğe sebep olan ve zihinsel düzeyde alternatifli aktivasyonu sağlayan pozitif duygular bireylere psikolojik sağlamlık kazandırmakta ve yaratıcı düşünciyi destekleyerek bireylerin olumsuz durum ve olaylarla baş etme gücünü arttırmaktır.

Mutluluk tanımıyla ilgili yaklaşımlar ele alındığında, bu yaklaşımların iki büyük başlıkta toplandığı görülmüştür (Power ve Dangleish, 2008). Hedonik ve ödömonik yaklaşım olarak isimlendirilen bu yaklaşımlara baktığımızda hedonik yaklaşımın mutluluk kavramını zaman içerisinde hissedilme, yaşanma süresinin sayısal değerine göre kısa, anlık ve geçici bir duygu olarak tanımladığı; ödömonik

yaklaşımın ise süreç içerisinde hayat memnuniyetine etki eden refah hissi olarak tanımladığı görülmektedir.

Hedonik yaklaşıma yönelik araştırmaları ile bilinen Ekman, çalışmaları sonucu on altı duygu tanımlamış ve bunlara “eğlenceli duygular” adını vermiştir. Bu on altı duygudan bazıları “eğlence”, “gurur duymak”, “memnuniyet”, “ferahlık”, “heyecan”, “rahatlama”, “merak”, “zevk”, “şükran”, “fiero”, “naches” ve “shadenfreude” dir. Son üç duygu için tam karşılık bulamayan Ekman, bu duyguları farklı dillerden aldığı kelimeler ile ifade etmiştir. Bu duyguların karşılıkları sırası ile “çok zor bir durumu başarmak”, “kendi çocuklarının başarısından gurur duymak” ve “başkasının başarısızlığından mutlu olmak”tır (Demirok vd. 2014).

Aristoteles hazcılığı temele hitap eden bir mutluluk şekli olarak görerek, bireylerin gerçek mutluluğa ulaşmasının erdemli amaçlar için yaşamaktan geçtiğini savunmuştur (Ryan ve Deci, 2001). Hazza dayalı mutluluk yönelimi anlık olarak keyifli yaşam olanağı sunarken, anlama dayalı mutluluk yönelimiye yaşamsal süreç içerisinde zamanla birlikte olumlu sonuçlar doğurabilme durumuyla açıklanabilir.

Mutluluğa dair yaklaşımlarından biri olan ödömonik yaklaşımın temelleri yaklaşık iki bin beş yüzyıl önce Aristoteles tarafından “Nikomakhos’a Etik” kitabında ifade edilmiştir (Franklin, 2010). Aristoteles’e göre tüm canlılar var olma potansiyelleri ile dünyaya gelirler. Her bir bireyde kendi var olma potansiyelini kendinde taşımakta ve doğumdan sonra kendisine kattıklarıyla bu potansiyeli gerçekleştirme çabası içerisinde. Mutluluk; meta varlığı, yetke, makam gibi unsurlar ile değil sadece, olumsuz şartlarda da hissedildiği veya yaşandığı söylenebilir. İnsan geliştiği değiştiği ve kendini gerçekleştirebildiği kadar mutlu şekilde yaşayabileceği düşünülebilir. Aristoteles, erdemli bir hayat ile bunun sağlanacağını belirtmekte ve erdemli bir bireyin iyi bir yaşama sahip olmak için aklını doğru kullanması olarak tanımlamaktadır. Ek olarak Aristoteles erdemli yaşamı altın orana bağlı kalan yaşam olarak belirtmiştir. Bu yaklaşıma göre iyi bir şeyin altın oranı, ortalama seviyede bulunması veya ihtiyacın ortalama şekilde karşılanıyor olmasıdır. İhtiyacı karşılayacak düzeyin fazlasına sahip olunması yani ortalamaya hitap eden altın oranın bozulması mutluluk için gerekli değildir.

Mutluluğu üretime yönelik iş, hobi, vb. bir meşguliyette bulmaya çalışmak işe yoğunlaşmayla ilişkilidir. İşe yönelimli bireyler iş odaklı, yaptıkları işe ve işin hedeflerine yüksek motivasyonla bağlı, hobi ve ilgi alanlarını, memnuniyet hallerini hayattaki diğer etmenlerden daha çok önemser halde yaşamaktadırlar. “Bireyin özel

bir çaba sarf etmeden dikkat ettiği zevk aldığı bir eyleme yönelmesi ilgi olarak tanımlanabilir” (Kulaksızoğlu, 2004). ”Bu noktada, mutluluk kavramının açıklanabilmesi için Csikszentmihalyi tarafından ortaya atılan “akış hali”nin dikkate alınması söz konusudur (Kavčič ve Avsec, 2014). Akış hali, kişinin ilgisini çeken meşguliyetlere zaman ayırması ve mutlu olması için iyi bir kaynaktır (Diener, Lucas ve Oishi., 2002). Meşguliyet yönelimi, olumlu duygulara dayanması ve akış halinin gerçekleştiği süreçlerin anlamlı olması gerektirmez. Bu sebeple diğer yönelimlerden bağımsız olmakla birlikte (Hool, 2011; Peterson vd., 2005) diğer yandan da haz ve anlam yönelimlerini bütünler niteliktedir (Martin-Krumm vd., 2014).

Mutluluğun ödömonik tanımı Aristoteles’le başlamış, hümanistik yaklaşımdan psikanalize kadar birçok psikoloji yaklaşımında kendini göstermiştir. Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde mutlu bir hayat sürmenin yolunun kendini gerçekleştirmekten geçmesi, bu ihtiyacın hiyerarşide en üstte yer alması Hümanistik yaklaşımın konuya bakışını anlatır. Bununla birlikte Rogers’ın çalışmalarında potansiyelini gerçekleştirmeye sıklıkla değinmesinden de anlaşılabilir (Rogers, 1961; Maslow, 1982). Rogers (1961)’a göre insanın kendi potansiyelini gerçekleştirebilmesi için tek yol kendisi olmasıdır ki bunun sağlanabilme yoluda kendini bilmesidir. Dışadönüklük ve nörotizm gibi kişiliğe ait özelliklerin ise mutluluk ile doğrusal bir ilişkisinin olmadığı ileri sürülmüştür (Argyle, 2001; Spangler ve Palrecha, 2004).

Mutluluk, bireyi iyi hissettirecek duyguların bütünü değil geçmiş deneyimlerini inceleyerek yaşam kalitelerini değerlendirdikleri bilişsel bir yapıdır (Weenhoven, 1984). Bu tanım çerçevesinde mutluluk kavramına bakıldığında, kavramın hangi değişkenlerle ilişkili olduğuna genellikle bilişsel süreçlerle yaklaşıldığı fark edilir.

Duygular üzerine geliştirilen SPAARS modeli, kişinin bilgi işleme alanlarını kendilikle ilgili alan, başkalarıyla ilgili alan ve dünyayla ilgili alan olarak üç ana başlıkta toplar. Her insanın mutluluğa ulaşmak için en rahat ve en zorlayıcı yolları belirlediği, kendisine mutluluğa ulaşmak için düşük ve yüksek seviyeli amaçlar koyduğunu söyler (Power ve Dangleish, 2008). Bu yaklaşımın dikkat çektiği noktalara bakıldığında bilgi işleme alanlarından her birine eşit seviyede özen göstermenin ve doğuştan getirilen potansiyeli gerçekleştirmeye yönelik amaçlara odaklanmanın mutluluk için önemli olduğu gözlenmektedir.

Psikanalitik yaklaşım, mutlu olabilme kapasitesinin güçlükler karşısında dirayetli ve metanetli kalabilmeye ilişkili olduğunu açıklamaya çalışır. Doğduğu

andan itibaren acı ve hayal kırıklıklarıyla karşılaşan bunları deneyimleyen insan, hayat boyu baş etmenin güç olduğu görevlerle mücadele ederken tamiri güç incinmeler yaşar (Thomson, 2001). Freud (2015) *Uygarlığa Dair Hoşnutsuzluğumuz* kitabında hayatın çokça mutsuzlukla dolu olduğuna ve insanın bitmeyen acısına değinir; mutluluk ve acının birbirleriyle etkileşiminden bahsederek mutsuzluğun nedenlerini; vücudumuz, içerisinde bulunduğumuz dünya ve diğer bireylerle olan ilişkiler şeklinde başlıklandırır. Bu sınıflamaya göre mutluluğu en çok azaltan ve en fazla mutluluk veren deneyimlerin kaynağı insan ilişkileridir. Freud bu durumu insan olmanın gereği görmekle beraber bu mutsuzluk ve üzüntüden kaçmanın daha büyük mutsuzluk ve üzüntüye sebep olabileceğinin üzerinde durur.

2.2. Yaratıcılık

2.2.1. Yaratıcılık Kavramı

Olmayan bir şeyi yapabilme, bir şeye varlık kazandırarak boşlukları doldurmanın ifadesi olan ve yaratma yeteneğiyle açıklanan yaratıcılık kavramına kuramcılar tek bir bakış açısıyla yaklaşmamışlardır ve bu sebeple de alan yazında kavramın birçok tanımı bulunmaktadır. Yaratıcı düşünce, sonuç çıkarmaların veya olası durumların önceden fark edilmesi insan için yeni, alışılmışın dışında, sık rastlanmayan, pratik ve zihinsel süreç ürünüdür. Buradan hareketle yaratıcı bireylerin özellikleri olaylar ve durumlar karşısında yüksek öngörüye sahip olmak, farklılıkları fark edebilmek, farklılığı üretebilmek, araştırılması gerekeni bulmak, yeni olanları keşfedebilmek, konular üzerinde yeni görüşler ortaya koyabilmek ve bu görüşlerle düşünce sistemi çıktılarının sentez ve analizini yaparak ifade edebilmek şeklinde sıralanabilir (Çoban, 1999).

Yaratıcılık tanımlarını ortak bir tema çerçevesinde aşağıdaki gibi değerlendirmek mümkündür (Barker, 2001):

- İnsanoğlunun sahip olduğu en önemli farklılık göstergelerinden ve sık rastlanmayan özellik olduğundan söz edilir. Bu durumda yaratıcılığın olağandışı, görülebilir olmayan özelliklerinin olduğu, incelenmesi güç ve bir yere sabitlenebilmesinin zor olduğu söylenebilir.
- Yaratıcılığın bilişsel süreçlerden varsayılarak üst bilişsel faaliyetlerden düşünme veya problem çözmeyle bağlantılı olduğu ifade edilebilir.

- Bilişsel faaliyetlerden düşünme kavramı içerisinde değerlendirildiğinde, yaratıcılık kavramı genellikle irrasyonel ve mantık dışı bir şey olarak tanımlanmaktadır.

Gladding (2011'den akt: İkiz vd., 2015) yaratıcı kişilerde bulunan özellikleri şöyle sıralamaktadır: “Yaratıcı insanlar genel olarak; belirsizliklere karşı toleransı yüksek, farklı bir düşünce biçimine sahip ve farklı çalışmalar üretmeye motive olmuş, esnek ve yeni fikirlere açık ilgili, meraklı ve dinamik, aktif hayal gücü ve espri yapabilme yeteneğine sahip, çalışkan ve azimli, değişime açık, kişilerdir”.

2.2.2. Yaratıcılık ile İlgili Kuramlar

Fromm (1983)'un aktardığına göre Freud yaratıcılık, libido ve saldırganlık dürtülerinden enerji alan bilinçaltında kendisinde bulunduran id'den kaynaklanmakta olduğunu belirtir. Ona göre insanlarda çocuklukta gerçekleşen oyun oynama davranışının büyüyünce düş kurmaya dönüşür. Bireylerin mutluluğa erişme isteği taşıdıklarını ve düş kurmanın ne yazık ki yalnızca sanatçılar gibi güçlü sezgileri olan kişilere özel olduğunu ifade eden Freud, yaratıcılığı küçümsese de diğer kuramcılardan farklı olarak kavramı ruhsal hastalıklarla ilişkilendirerek yaklaşımına uygun şekilde bir temele dayandırır (Fromm, 1983, akt: Ayaz vd., 2019). Ayaz, Kıvanç ve Safarov (2019)'un Vexliard (1966)'dan aktardığına göre bireylerin, toplumun kurallarına uyarak tepkilerine sınır koyduğunu, ortaya çıkan bireysel istek ile toplum beklentisi çatışmasında daha az faaliyette bulunulduğunu, bundan ötürü yaratıcılığın egonun hizmetinde gerileyerek nevrozun ortaya çıktığını söyleyen Freud; bu düşlere set çekebilen bireylerin sanat aracılığıyla hayallerini esere çevirdiğini belirtir (Yavuzer, 1996).

Freud dışında Adler, Jung ve Fromm gibi kuramcılar da çalışmalarında yaratıcılık konusuna eğilmişlerdir. Alfred Adler içgüdü, dürtü, toplumsal baskı ve eğitim gibi faktörlerin çocuğa materyal sağladığını belirtir ve çocuğun bu materyalleri kullanarak yaşam amacını gerçekleştirmesini yaratıcı aktivite olarak değerlendirir (Tura, 2010).

Carl Gustav Jung, psikolojik ve düşsel olarak ele aldığı yaratıcılığın temelinde bilinçaltının bulunduğunu ve ortaya attığı arketip kavramının yaratıcı süreçte önemli bir rolü olduğuna dikkat çekmektedir. Ona göre düşsel süreç insan zihninin derinliklerinden gelen arketip ile açıklanabilecek ilkel deneydir. Güdüler; sosyal,

sanatsal, duygusal ve dinsel oluşumlarla farklılaşabilir ve bu süreç kendi kendine var olmaya başlamış tam bilinmeyen bir anlatım oluşturur (Yavuzer, 1996). Psikolojik süreç ise kişinin zihninde üretilenlerle ilgilenmekte olup duygusal olay ve yaşam krizlerini içerir.

Erich Fromm ise bireyleri birbirinden ayıran iki temel özelliğin yaratma ve yargılama olduğunu ifade eder. Bireyin kendine özgü imkânlarını gerçekleştirmesi ve bu imkânlarını kullanmasını da yaratıcılık olarak tanımlar (Ayaz vd., 2019).

Yaratıcılık kavramı bu kuramcılar dışında Gestalt kuramcılarında olan Wertheimer tarafından problem çözme becerisinin en üst basamağı olarak görülür ve çoğunlukla bireyin yaşamsal deneyimlerinin bir uzantısı olarak değerlendirilir (Akyıldız, 1994). Çağrışım kuramcılarına göre çağrışımın sayısı ve çağrışımın alışılmamış olma durumuna bağlı olarak değerlendirilen yaratıcılık, bireylere özgü farklılıklardan etkilenmektedir (Acıbozlar, 2006). Maslow'a göre yaratıcılık, ne yapılırsa yapılsın ruhu ortaya koymaktır (Savievski, 2004'ten, akt: İkiz vd., 2015).

Yenilikçi düşüncenin önemli bir yere sahip olduğu yaratıcılıkta, çıktıların uzun süren bir işlem sonucu oluşan orijinal fikir, ürün vb. olması beklenir. Yaratıcılığın belirme sürecine bakıldığında ön verilerin toplandığı *hazırlık*; soruna yönelinen *konsantrasyon*; *bilinçdışı* fikirlerin düzenlendiği, birleştirilip netleştirildiği *tasarlama*; çalışma için çözüm, yönlendirme, düşünce ya da bakış açısının oluştuğu *aydınlanma* ve deneyimleyerek fikirleri kullanmak adına stratejinin geliştirildiği *doğrulama* ve *detaylandırma* evrelerinden oluşmaktadır (Gladding, 2008'den, akt: İkiz vd., 2015).

Yaratıcılık kavramı sanat, mizah ve keşif olmak üzere üç alanda kendini gösterir. Buluş ya da keşif teknoloji ve bilim alanlarında yaratıcılığı içine alır; özgür bir alanda esinlenmeden doğan sanatsal yaratıcılık, toplumsal ve de bireysel amaçlara ulaşılmasında etkili bir ifade vasıtasıdır. Kişinin belli sınırlardan bağımsız hareket etmesini, yenilikçi düşünmesini, belirli tepkilere göre davranmamasını sağlayan yaratıcılıkla ilgili yapılan çalışmalarda elde edilen verilere göre yaratıcılık öğrenilebilir.

2.3. Yapılan Araştırmalar

Çeşitli araştırmalar; mutluluğun belirleyicileri olarak farklı başlıklar ileri sürmüşlerdir. Bu noktada Michalos (1985) ve Parducci (1984) "bireylerin uyum

düzeylerini; Headey ve Wearing (1989) yaşamsal deneyimlerini ve Costa ve McCraede (1980) genetik faktörleri mutluluğun belirleyicileri” şeklinde belirtmişlerdir.

Bu konuda yapılan birçok çalışmanın bulunuyor olması önemli bir literatüründe oluşmasını sağlamıştır. Bu konudaki çalışmaları ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmalar şeklinde başlıklandırmak ve yıllara göre sıralamak mümkündür. Aşağıda ulusal ve uluslararası düzeyde bu araştırmanın konusuyla ilintili çalışmalar sunulmuştur.

2.3.1. Ulusal Düzeyde Yapılan Araştırmalar

Bilgin (2017)’in mutluluk, yaşam doyumu, psikolojik iyi oluş, öznel iyi oluş, olumlu duygulanım ve olumsuz duygulanım ile yaratıcılık kavramları arasındaki ilişkiyi incelediği ve 75 üniversite öğrencisi ile 75 tam zamanlı çalışan olmak üzere toplam 150 bireyin katıldığı çalışmanın sonucunda, yaratıcılık ile olumsuz duygulanım arasında anlamlı ve negatif yönlü ilişki belirlenirken diğer değişkenlerle anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Uz, Baş ve Soylu (2018)’nun psikolojik danışman adaylarında pozitif duyguların, mutluluk ile entelektüel beceriler üzerindeki etkisini inceledikleri ve 58 psikolojik danışman adayının katılımı ile gerçekleştirdikleri araştırmanın sonucunda, psikolojik danışman adaylarının kısa süreli pozitif duygu yaşantılarının yaratıcı düşünme, problem çözme ve ifade etme becerilerine olumlu şekilde etki ettiği belirlenmiştir.

Kırlioğlu (2020)’nun Bolu’da görev yapan 255 öğretmenin katılımı ile yürüttüğü, sınıf öğretmenlerinde işten ayrılma niyeti ile mutluluk arasındaki ilişkiyi incelediği ve sonucunda; öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin orta seviyede olduğu, erkek öğretmenlerin mutluluk düzeyinin kadınlardan daha düşük olduğu, görülmüştür. İşten ayrılma niyeti ile mutluluk düzeyi arasında negatif yönlü ilişki olduğu ve mutluluk düzeyi az olan öğretmenlerde işten ayrılma niyetinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

2.3.2. Uluslararası Düzeyde Yapılan Araştırmalar

Pannels ve Claxton (2008)’un mutluluk, yaratıcı düşünceve kişisel kontrol arasındaki ilişkiyi inceledikleri, ABD’de yüksek eğitim görmekte olan 171 öğrencinin

katılımı ile gerçekleştirdikleri araştırmanın sonucunda, yaratıcı düşünce ve mutluluk değişkenleri arasında pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir.

Schueller ve Seligman (2010)'ın mutluluk yöneliminin alt boyutları olan haz, meşguliyet ve anlamın iyi oluş ile ilişkisini inceledikleri ve 13565 bireyin katılımı ile yürütülen çalışmalarının sonucunda, mutluluk yönelimi alt boyutları ve iyi oluş değişkenleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ek olarak en yüksek ilişkinin iyi oluş ile meşguliyet boyutu arasında olduğu görülmüştür.

Stephanie vd (2020) Nijerya'da 77 biyoloji öğretmenin katılımı ile gerçekleştirdiği araştırmada; eğitim öğretimde yaratıcılık düzeyi ile ortaokul öğrencilerinin akademik performansı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda biyoloji öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyinin düşük olduğu belirlenmiş, öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerinin nasıl öğretim yaptıkları, orijinal materyal üretebilme yetenekleri, eğitim öğretim alanında esneklikleri üzerinde belirleyici olduğu saptanmıştır.

Arnout ve Almoied (2020) minnettarlık, yılmazlık, iyi oluş ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmayı yaşları 25 ile 45 arasında değişen 610 psikolojik danışmanın katılımı ile gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırma, sözü edilen kavramların birbirlerini ne düzeyde yordadıklarını belirlemek üzere yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda minnettarlık, yılmazlık ve iyi oluşun psikolojik danışmanların yaratıcılığının önemli yordayıcıları olduğu ve danışanlarla çalışmadaki zorluk ve sorunlarla yüzleşmede etkisinin olduğunu belirlemişlerdir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde sırasıyla yapılacak araştırmanın modeline, verilerin elde edildiği örnekleme, veri toplama işleminin nasıl gerçekleştirildiğine, veri toplamada kullanılan araçlara ve verilerin çözümlenmesinde uygulanan istatistiksel tekniklere ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Tarama modelleri, geçmişte olmuş ya da halen var olan bir durumu, etkilenmeden uzak ve olduğu şekliyle betimlemeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. İlişkisel tarama modelleri iki veya daha fazla değişken arasındaki birlikte değişimi var olan haliyle betimlemeye çalışır (Karasar, 2015). Bu çalışmada psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkinin ve algıladıkları yaratıcılık düzeylerinin mutluluk yönelimlerini yordama durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi/özel okul ve kurumlarda görev yapmakta olan psikolojik danışmanlar oluşturmaktadır. Örneklemine ise 12 ilden 412 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme belirlenirken iller küme olarak kabul edilmiş iller arasından seçkisiz olarak seçilen Konya, Bursa, İstanbul, Erzincan, Gaziantep, Elâzığ, Trabzon, Çorum, Adana, Burdur, Muğla, Edirne illerinde görev yapmakta olan psikolojik danışmanlardan oluşmaktadır. Bu iller seçilirken Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) bölgelendirme sistemi temel alınmış ve her bölgeyi temsilen bir il seçilmiştir. Örneklem birimlerinin örnekleme seçilme olasılıkları eşit ve bağımsız olduğundan seçkisiz örnekleme yönteminin evreni temsil etme gücünün yüksek olduğu düşünülmektedir (Büyüköztürk vd. 2013).

Araştırma verileri 280 kişi kadın 132 kişi erkek olmak üzere 412 psikolojik danışmandan toplanmıştır. 301 kişi lisans, 104 kişi yüksek lisans, 7 kişi ise doktora öğrenimi almıştır. Araştırmaya katılan psikolojik danışmanların 71'i rehberlik ve

araştırma merkezinde, 94'ü ilkokul, 24'ü okul öncesi, 872'si ortaokul, 129'u lise, 7'si ise özel eğitim uygulama okullarında görev yapmaktadır.

Tablo 3.2.1.Örneklem Grubunun Demografik Özelliklerine İlişkin Betimsel Değerler

Özellikler	Gruplar	f	%	Özellikler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	280	68,0	Mesleki Kıdem	5 yıldan az	93	22,6
	Erkek	132	32,0		6-10 yıl	146	35,4
Yaş	20-30	185	44,9		11-15 yıl	70	17,0
	31-40	140	34,0		16-20 yıl	49	11,9
	41-50	70	17,0		21 ve üstü	54	13,1
	51 ve üstü	17	4,1	Sanat İlgisi	Yok	262	63,6
Medeni Durum	Bekâr	126	30,6	Var	150	36,4	
	Evli	276	67,0	Spor İlgisi	Yok	277	67,2
	Diğer	10	2,4		Var	135	32,8
Çocuk	Yok	185	44,9	Uzun Arkadaşlık	Var (5 yıl +)	404	98,1
	Var	227	55,1	Yok	8	1,9	
Kurum	Bir.Dan. + RAM	71	17,2	İş Yeri Değiştirme sıklığı	3 yıldan az	114	27,7
	Okul Öncesi	24	5,8		4-6 yıl	174	42,2
	İlkokul	94	22,8		7-9 yıl	69	16,7
	Ortaokul	87	21,1		10 ve üstü	55	13,3
	Lise	129	31,3	Akademik Algısı	Düşük	8	1,9
	Özel	7	1,7		Orta	238	57,8
	Eğit.Uyg.				Yüksek	166	40,3
Eğitim	Lisans	301	73,1	Yabancı dil düzeyi	Başlangıç	229	55,6
	Yüksek Lisans	104	25,2		Orta Düzey	155	37,6
	Doktora	7	1,7		İyi Düzey	28	6,8
					İş Yeri	Düşünmedim	70
				Değiştirme	İstemem	224	54,4
				İsteği	İsterim	118	28,6
				TOPLAM		412	100,0

Görüldüğü üzere örneklem grup ($n=412$) 280'i (%68) kadın 132'si (%32) erkek; 185'i (%44,9) 20-30 yaş arasında, 140'ı (%34) 31-40 yaş arasında, 70'i (%17) 41-50 yaş arasında, 17'si (%4,1) 51 yaş ve üstü; 276'sı (%67) evli, 126'sı (%30,6) bekâr, 10'u (%2,4) diğer; 185'inin (%44,9) çocuğunun olmadığı, 227'sinin (%55,1) çocuğunun olduğu, 71'inin (%17,2) RAM ve Eğitim Danışma merkezinde, 24'ünün (%5,8) okul öncesi kurumunda, 94'ünün (%22,8) ilkokulda, 87'sinin (21,1) ortaokulda, 129'unun (%31,3) lisede, 7'sinin (%1,7) özel eğitim uygulama kurumunda hizmet sunduğu;

301'inin (%73,1) lisans, 104'ünün (%25,2) yüksek lisans, 7'sinin (%1,7) doktora öğrenim düzeyinde olduğu; 93'ünün (%22,6) 5 yıldan az, 146'sının (%35,4) 6-10 yıl arası, 70'inin (%17) 11-15 yıl arası, 49'unun (%11,9) 16-20 yıl arası, 54'ünün (%13,1) 21 ve üstü mesleki kıdemde olduğu; 262'sinin (%63,6) sanat ilgisinin olduğu, 150'sinin (%36,4) sanat ilgisinin olmadığı; 277'sinin (%67,2) spor ilgisi olduğu, 135'inin (%32,8) spor ilgisi olmadığı; 404'ünün (%98,1) 5 yıl ve üstü arkadaşlığı olduğu, 8'inin (%1,9) 5 yıl ve üzeri arkadaşlığı olmadığı; 114'ünün (%27,7) 3 yıldan az, 174'ünün (%42,2) 4-6 yıl arasında, 69'unun (%16,7) 7-9 yıl arasında, 55'inin (%13,3) 10 yıl ve üstü iş yeri değiştirme sıklık durumu olduğu; 8'inin (%1,9) düşük, 238'inin (%57,8) orta, 166'sının (%40,3) yüksek akademik algısının bulunduğu; 229'unun (%55,6) başlangıç, 155'inin (%37,6) orta düzey, 28'inin (%6,8) iyi düzey yabancı dil bilgisinin olduğu; 70'inin (%17) iş yeri değişimi düşünmediği, 224'ünün (%54,4) iş yeri değiştirmeyi istemediğini, 118'inin (%28,6) iş yeri değiştirmeyi istediğini ifade ettiği bilgilerine ulaşılmıştır.

Tablo 3.2.2. Örneklem Grubunun Bölgelere Göre Dağılımı

Gruplar	f	%
Akdeniz	35	8,5
Batı Anadolu	45	10,9
Batı Karadeniz	49	11,9
Batı Marmara	11	2,7
Doğu Karadeniz	14	3,4
Doğu Marmara	51	12,4
Ege	27	6,6
Güneydoğu Anadolu	41	10,0
İstanbul	66	16,0
Kuzeydoğu Anadolu	31	7,5
Ortadoğu Anadolu	42	10,2
TOPLAM	412	100,0

Araştırmaya 412 kişi katılım sağlamıştır. TÜİK bölgelendirme sistemine göre planlanmış olan araştırmada Akdeniz Bölgesinden 35 kişi katılım sağlayarak %8,5'lük oranı, Batı Anadolu Bölgesinden 45 kişi katılım sağlayarak %10,9'lük oranı, Batı Karadeniz Bölgesinden 49 kişi katılım sağlayarak %11,9'lük oranı, Batı Marmara Bölgesinden 11 kişi katılım sağlayarak %2,7'lik oranı, Doğu Karadeniz Bölgesinden 14 kişi katılım sağlayarak %3,4'lük oranı, Doğu Marmara Bölgesinden 51 kişi katılım sağlayarak %12,4'lük oranı, Ege Bölgesinden 27 kişi katılım sağlayarak %6,6'lık oranı, Güneydoğu Anadolu Bölgesinden 41 kişi katılım sağlayarak %10'lük oranı,

İstanbul Bölgesinden 66 kişi katılım sağlayarak %16'lık oranı, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinden 31 kişi katılım sağlayarak %7,5'lik oranı, Ortadoğu Anadolu Bölgesinden 42 kişi katılım sağlayarak %10,2'lik oranı oluşturmaktadır.

3.3. Verileri Toplama Araçları

Bu araştırmada, demografik bilgileri elde etmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış Kişisel Bilgi Formu, Peterson ve arkadaşları (2005) tarafından geliştirilen Akın ve Özkaya (2016) tarafından Türkçeye uyarlanmış Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Şekli (MYÖ), orijinali Raudsepp (1979) tarafından geliştirilen ve Çoban (1999) tarafından bu hâline sadık kalınarak Türkçeye uyarlanan “Ne kadar yaratıcısınız?” ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında bilgi toplama amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen form, cinsiyet, yaş, okul türü, kıdem, sportif faaliyet, sanatsal üretim vb. gibi bazı kişisel bilgileri elde etmek için hazırlanmıştır (EK-1).

3.3.2. Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Şekli

Peterson ve arkadaşları (2005) tarafından bireylerin mutluluğa ulaşma yollarını incelemek üzere geliştirilen ölçekte anlam, meşguliyet ve haz alt başlıklarına yer verilmiştir. Her alt başlığın altında altı maddenin yer aldığı ölçeğin orijinal biçimi toplamda on sekiz maddeden oluşur. Ruch, Martínez-Martí, Heintz ve Brouwers (2014), bu ölçeğin her alt başlığının altında üç maddeye yer vermiş ve toplamda dokuz maddeden oluşan kısa bir biçim oluşturmuşlardır. Bu biçim, 5'li likert tipi derecelendirmeye (“1” Bana Hiç Uygun Değil, “5” Bana Tamamen Uygun) sahiptir (Akın ve Özkaya 2015). Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Formu, Türkçeye Akın ve Özkaya (2015) tarafından uyarlanmıştır. Uyarlama çalışması 190 öğretmen üzerinde yürütülmüştür. 5'li likert tipi bir derecelendirmeye sahip olan Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Formu, 9 madde ve üç boyut (anlam, haz, meşguliyet) içermektedir. Psikometrik değerleri modelin iyi uyum değerlerine sahip olduğunu göstermektedir ($\chi^2=51.12$, $SD=24$, $RMSEA=.077$, $CFI=.91$, $IFI=.91$, $SRMR=.069$, $GFI=.94$). Ölçeğin güvenirlik işlemlerinde Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları alt boyutlar için .54 ila .69

arasında değişmekle birlikte ve ölçeğin geneli için .78 olarak hesaplanmıştır. Ölçekte bir toplam puan bulunmamakta, puanların artması her üç alt boyut için de ilgili mutluluk yöneliminin arttığı şeklinde yorumlanmaktadır (EK-2).

3.3.3. Yaratıcılık Ölçeği

“Ne Kadar Yaratıcısınız? (How Creative Are You?)” ölçeği Eugene Raudsepp (1979) tarafından geliştirilmiş olup yaratıcılığı etkileyen davranış, değer, ilgi, motivasyon, kişisel özellikler ve daha birçok değişken göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Çoban (1999) tarafından orijinal biçimi dikkate alınarak Türkçeye adaptasyonu yapılmış ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı yaratıcılık için .42 olarak bulunmuştur (Çoban, 1999). Yaratıcılık düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılan bu teste 50 ifade bulunmaktadır. Her ifadeyi okuyan kişiler beşli likert şekilde, ifadelerin karşısında yer alan tamamen katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinden birini işaretlemektedir. Daha sonra bu puanların toplanması ile testi yanıtlayanların yaratıcılık puanları elde edilmektedir. Ölçekten en düşük yaratıcılık puanı 50 ve en yüksek yaratıcılık puanı 250 alınabilmektedir. (Çoban, 1999). Puanın artması kişinin kendini daha yaratıcı algıladığı şeklinde yorumlanmaktadır (EK-3).

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması pandemi tedbirleri nedeniyle internet üzerinden çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla çevrimiçi (online) veri toplama içeriği ilgili örneklem grubuna ulaştırılmıştır. Çevrimiçi veri toplama sürecinde örneklemdeki psikolojik danışmanlara; resmi kanallar dışında, Türk Psikolojik Danışma Derneği, Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürleri ile de ulaşılmaya çalışılmıştır. Verilere 2021-2022 eğitim-öğretim yılının birinci yarıyıl döneminde ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekleri geliştiren araştırmacılardan uygulama izinleri alınmış olup ekler bölümünde sunulmuştur (EK-4, EK-5).

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt sorulara yönelik toplanan veriler, bilgisayara kaydedilerek istatistikî çözümler için SPSS ve Jamovi programlarından yararlanılmıştır. Örneklem grubuna ilişkin frekans ve yüzde

değerleri ve ardından da kullanılan ölçeklerden elde edilen puanlar için aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

- “Ne Kadar Yaratıcısınız?” ve “Mutluluk Yönelimleri” ölçeğinden elde edilen puanlar arasındaki ilişkilerin belirlenmesi için *Pearson korelasyon analizi*;
- Algılanan yaratıcılık düzeylerinin mutluluk yönelimlerini yordama durumunun belirlenmesi için *basit doğrusal regresyon*,
- Ölçeklerden elde edilen puanların cinsiyet, çocuk sahibi olma, eğitim düzeyi, sanat ve spor ilgisi değişkenleri açısından karşılaştırılması için *bağımsız gruplar t testi*,
- Ölçeklerden elde edilen puanların uzun süreli arkadaşlık ilişkisi kurabilme değişkeni açısından karşılaştırılması için *Mann Whitney-U*,
- Ölçeklerden elde edilen puanların görev yapılan kurum, mesleki kıdem, iş yeri değiştirme sıklığı, iş yeri değiştirme isteği değişkenleri açısından karşılaştırılması için *tek boyutlu varyans analizi*,
- Ölçeklerden elde edilen puanların yaş, medeni durum, akademik başarı algısı, yabancı dil düzeyi değişkenleri açısından karşılaştırılması için *Kruskal Wallis-H analizi* uygulanmıştır.

Sonuç olarak anlamlılık en düşük $p<.05$ düzeyinde denetlenmiş ve elde edilen diğer anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilmiştir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın amacına yönelik olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Öncelikle örneklem grubunu oluşturan psikolojik danışmanlara uygulanan ölçeklere ilişkin betimsel değerlere yer verilmiştir. Bulgular araştırmanın alt amaçlarına uygun bir sıra ile tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

4.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerine İlişkin Betimsel Değerler

Araştırmanın problemlerinden birisi bireylerin yaratıcılık algıları ile mutluluk yönelimleri psikolojik danışmanların yaratıcılık algılarının mutluluk yönelimlerin durumunu saptamaktır. Bu bölümde Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerine ilişkin betimsel değerler sunulmuştur.

Tablo 4.1.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerine İlişkin Betimsel Değerler

Ölçekler	<i>n</i>	<i>min</i>	<i>max</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>
Yaratıcılık Puanları	412	85	250	172,67	20,496
MYÖ Meşguliyet	412	1,00	5,00	3,97	,644
MYO Haz	412	1,00	5,00	3,77	,726
MYO Anlam	412	1,00	5,00	3,86	,738

Tabloda görüldüğü üzere örneklem gurubunu oluşturan bireylerin Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanları en düşük = 85,00, en yüksek =250 ortalama =172,67, standart sapma =20,496; Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) meşguliyet alt boyutu puanları en düşük =1,00, en yüksek = 5,00, ortalama=3,97, standart sapma =,644; haz alt boyutu puanları en düşük =1,00 en yüksek =5,00 ortalaması =3,77 standart sapma =,726; anlam alt boyutu puanları en düşük 1,00 en yüksek 5,00 ortalaması $\bar{x}$ 3,86 standart sapması ,738 olarak hesaplanmıştır.

4.2. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) Ölçeklerin Puanları Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular

Araştırmanın amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları ile mutluluk yönelimleri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla Pearson analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.2.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne Kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	Yaratıcılık Algısı Ölçeği	
	r	p
MYÖ Meşguliyet (ME)	,401***	,000
MYO Haz (HA)	,378***	,000
MYO Anlam (AN)	,340***	,000

r=Pearson korelasyon katsayısı *** $p<.001$

Tabloda görüldüğü gibi Yaratıcılık Algısı Ölçeği (NKY) puanları ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla Pearson analizi uygulanmıştır. Bu işlemin sonucunda psikolojik danışmanların *Yaratıcılık Algısı Ölçeği* puanları ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Meşguliyet ($r=,401$; $p=,000$), haz ($r=,378$; $p=,000$) ve anlam ($r=,340$; $p=,000$) alt boyut puanları arasındaki ilişkiler pozitif yönde anlamlı bulunmuştur. Yaratıcılık puanları yükseldikçe Mutluluk Yönelimi Ölçeği alt boyut puanları anlamlı şekilde artmaktadır. Bu sonuçların ardından Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının Mutluluk Yönelimi Ölçeği alt boyut puanlarını yordama durumunu belirlemek amacıyla basit standart regresyon analizlerine geçilmiştir.

4.3. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (Ne Kadar Yaratıcısınız? [NKY]) ve Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Yapılan Regresyon Analizi Bulguları

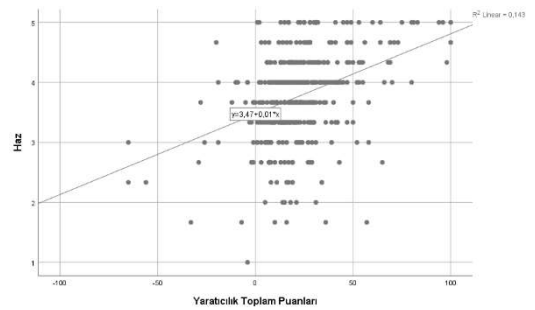
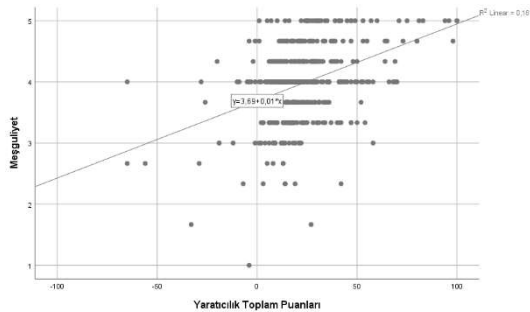
Araştırmanın amaçlarından birisi bireylerin Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının Mutluluk Yönelimi Ölçeği alt boyut puanlarını yordama durumunu tespit etmektir. Bu amaçla basit standart regresyon analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

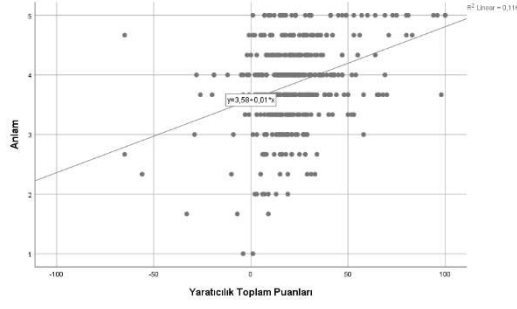
Tablo 4.3.1. Yaratıcılık Algısı Ölçeği (KKÖ) ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) İçin Yapılan Regresyon Analizi Bulguları

Mutluluk								
Yönelimi	Bağımsız							
Ölçeği(Bağımlı	Değişken	<i>F</i>	<i>p</i>	<i>R</i>	<i>R</i> ²	β	<i>t</i>	<i>p</i>
Değ.)								
Meşguliyet (ME)	Yaratıcılık (YA)	78,660***	,000	,401	,161	,013	,869***	,001
Haz (HA)		68,389***	,000	,378	,143	,013	,270***	,001
Anlam (AN)		53,591***	,000	,340	,116	,012	,321***	,001

*** $p < ,001$

Psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının Mutluluk Yönelimleri Ölçeği alt boyut puanlarını yordama durumunu belirlemek için basit standart regresyon analizi uygulanmıştır. Analizler sonucunda mutluluk yönelimleri puanları için regresyon modelleri uygun bulunmuştur ($F_{min}=53,591$; $p < ,001$ – $F_{max}=78,660$; $p < ,001$). İşlemlerin ardından Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının MYO meşguliyet ($R^2 = ,161$; $p < ,001$); haz ($R^2 = ,143$; $p < ,001$) ve anlam ($R^2 = ,116$; $p < ,001$) alt boyutlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı saptanmıştır. Analiz sonuçları psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeğinden aldıkları puanların meşguliyet alt boyutu puanı varyansının %16,1'ini; haz alt boyutu puanı varyansının %14,3'ünü; anlam alt boyutu puanı varyansının %11,6'sını istatistiksel olarak anlamlı şekilde açıkladığını göstermektedir. Psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanları 1 birim arttığında meşguliyet alt boyutu puanı ,013 birim; haz alt boyutu puanı ,013 birim; anlam alt boyutu puanı ,012 birim artmaktadır. Söz konusu yordayıcılığı açıklayan regresyon grafikleri aşağıda sunulmuştur

Grafik 1. Regresyon Grafikleri

Yaratıcılık Algısı Ölçeği (NKY) puanlarının bağımsız değişken olarak analize alındığı Regresyon modellerinden elde edilen bu değerler kullanılarak regresyon denklemleri aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur:

Tablo 4.3.2. Regresyon Denklemleri Tablosu

Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Puanları (Bağımlı Değ.)	Regresyon Denklemi
Meşguliyet (ME)	$\bar{ME} = 3,979 + ,013 * NKY$
Haz (HA)	$\bar{HA} = 3,471 + ,013 * NKY$
Anlam (AN)	$\bar{AN} = 3,688 + ,012 * NKY$

Araştırmanın amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

4.4. Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Yapılan Karşılaştırma Analizi Bulguları

Araştırmanın amaçlarından bir grubu psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) puanlarının demografik ve mesleki değişkenlere karşılaştırarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla alternatif fark testleri kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Psikolojik danışmanların mutluluk yönelimleri puanları için cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t testi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.1. Cinsiyet ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Sonuçları

Gruplar	<i>n</i>	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	<i>ss</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>
Kadın	280	3,94	,642	3,81	,701	3,87	,710
Erkek	132	4,04	,645	3,70	,776	3,85	,796
<i>t</i>			-1,492		1,436		,248
<i>p</i>			,137		,152		,804

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının cinsiyet değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($t=-1,492$; $p=,137$), haz ($t=1,436$; $p=,152$) ve anlam ($t=,248$; $p=,804$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını test etmektir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.2. Yaş ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	<i>n</i>	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		<i>SO</i>	<i>Ortn</i>	<i>SO</i>	<i>Ortn</i>	<i>SO</i>	<i>Ortn</i>
20-30 ¹	185	185,31	4,00	200,41	4,00	189,81	3,67
31-40 ²	140	220,98	4,00	209,38	4,00	223,19	4,00
41-50 ³	70	226,39	4,00	216,46	4,00	216,37	4,00
51 ve üstü ⁴	17	236,00	4,00	208,06	4,00	210,03	4,33
χ^2_{KW}		11,305*		1,090		7,058	
<i>p</i>		,010		,779		,070	
Mann WU		1<2,3,4		-		-	

* $p<,05$

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının yaş değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($X^{KW}=11,305$; $p=,010$) alt boyutu için anlamlı bulunurken haz ($X^{KW}=1,090$; $p=,152$) ve anlam ($X^{KW}=7,058$; $p=,070$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda 20-30 yaş grubundaki bireylerin meşguliyet puanı ortalaması diğer yaş gruplarından anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla belirlenen Kruskal Wallis-Hanalizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.3. Medeni Durum ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		SO	Ortn	SO	Ortn	SO	Ortn
Bekâr ¹	126	175,93	4,00	203,45	4,00	169,74	3,67
Evli ²	276	220,79	4,00	208,40	4,00	222,42	4,00
Diğer ³	10	197,40	4,00	192,50	3,67	230,40	4,17
X^{KW}		12,765**		,300		17,792***	
p		,002		,861		,000	
Mann WU		1,3<2		-		1<2,3	

p< .01; *p< .001

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının medeni durum değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($X^{KW}=12,765$; $p=,002$) ve anlam ($X^{KW}=17,792$; $p=,000$) alt boyutları için anlamlı bulunurken haz ($X^{KW}=,300$; $p=,861$) alt boyutu için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda meşguliyet puanları için evli bireylerin ortalaması diğer bekâr ve diğer gruplarından; anlam puanları için bekâr grubun ortalaması evli ve diğer olan gruplardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için çocuk sahibi olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.4. Çocuk Sahibi Olma ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
Yok	185	3,82	,630	3,79	,681	3,71	,739
Var	227	4,10	,627	3,76	,763	3,99	,714
<i>t</i>		-4,603***		,512		-3,925***	
<i>p</i>		,000		,609		,000	

*** $p < ,001$

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının çocuk sahibi olma değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($t = -4,603$; $p = ,000$) ve anlam ($t = 3,925$; $p = ,000$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunurken haz ($t = ,512$; $p = ,609$) alt boyutu için anlamlı bulunmamıştır. Çocuk sahibi olanların meşguliyet ve anlam puanları çocuk sahibi olmayanlardan anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için kurum değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.5. Kurum ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
BDM+RAM	71	3,94	,612	3,76	,645	3,83	,649
İlkokul	94	3,99	,727	3,68	,793	3,79	,810
Ortaokul	87	3,93	,650	3,78	,761	3,85	,794
Lise	129	3,99	,635	3,83	,716	3,90	,742
Diğer	31	4,06	,467	3,83	,643	4,02	,479
<i>F</i>		,339		,690		,755	
<i>p</i>		,852		,599		,555	
<i>Post Hoc</i>		-		-		-	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının görev yapılan kurum değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($F=,339$; $p=,852$), haz ($F=,690$; $p=,599$) ve anlam ($F=,755$; $p=,555$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.6. Eğitim Düzeyi ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
Lisans	301	3,97	,653	3,77	,740	3,85	,777
Lisansüstü	111	3,99	,620	3,78	,691	3,88	,624
t		-,380		-,059		-,304	
p		,704		,953		,761	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının eğitim düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($t=-,380$; $p=,704$), haz ($t=-,059$; $p=,953$) ve anlam ($t=-,304$; $p=,761$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını sorgulamaktadır. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.7. Mesleki Kıdem ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
5 Yılden Az	93	3,86	,645	3,77	,740	3,75	,753
6-10 Yıl	146	3,95	,655	3,69	,777	3,81	,752

11-15 Yıl	70	4,02	,630	3,88	,655	4,02	,684
16-20 Yıl	49	4,14	,535	3,83	,617	3,90	,653
21 ve Üstü	54	4,04	,696	3,81	,743	3,95	,789
<i>F</i>		1,824		,903		1,801	
<i>p</i>		,123		,462		,128	
<i>Post Hoc</i>		-		-		-	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının mesleki kıdem değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($F=1,824$; $p=,123$), haz ($F=,903$; $p=,462$) ve anlam ($F=1,801$; $p=,128$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için sanat ilgisi sahibi olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.8. Sanat İlgisi Sahibi Olma Durumu ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	<i>n</i>	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	<i>ss</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>
Yok	262	3,97	,643	3,73	,734	3,85	,734
Var	150	3,99	,647	3,85	,708	3,88	,747
<i>t</i>		-,299		-1,675		-,289	
<i>p</i>		,765		,095		,773	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının sanat ilgisi sahibi olup olmama değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($t=-,299$; $p=,765$), haz ($t=-1,675$; $p=,095$) ve anlam ($t=-,289$; $p=,773$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için spor ilgisi sahibi olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.9. Spor İlgisi Sahibi Olma Durumu ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
Yok	277	3,99	,619	3,74	,733	3,83	,723
Var	135	3,95	,694	3,84	,711	3,92	,766
<i>t</i>		,625		-1,370		-1,140	
<i>p</i>		,532		,171		,255	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının spor ilgisi sahibi olup olmama değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($t=,625$; $p=,532$), haz ($t=-1,370$; $p=,171$) ve anlam ($t=-1,140$; $p=,255$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için uzun süreli arkadaşlık ilişkileri kurma değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla Mann Whitney-U analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.10. Uzun Süreli Arkadaşlık Kurabilme ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		SO	ST	SO	ST	SO	ST
Evet	404	204,94	82794,00	207,28	83741,00	206,88	83579,50
Hayır	8	285,50	2284,00	167,13	1337,00	187,31	1498,50
<i>Z</i>		-1,928		-,958		-,466	
<i>p</i>		,054		,338		,641	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının uzun süreli arkadaşlık kurabilme değişkeni ile karşılaştırılması için Mann Whitney-U analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları

arasındaki farklılıklar meşguliyet ($Z=-1,928$; $p=,054$), haz ($Z=-,958$; $p=,338$) ve anlam ($Z=-,466$; $p=,641$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için iş yeri değiştirme sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla belirlenen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo4.4.11. İş Yeri Değiştirme Sıklığı ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
3 Yıldan Az	114	3,87	,750	3,77	,789	3,83	,754
4-6 Yıl	174	3,98	,601	3,76	,726	3,82	,753
7-9 Yıl	69	4,05	,585	3,78	,683	3,93	,715
10 ve Üstü	55	4,09	,586	3,81	,660	3,98	,680
<i>F</i>		2,048		,073		,982	
<i>p</i>		,107		,974		,401	
<i>Post Hoc</i>		-		-		-	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının iş yeri değiştirme sıklığı değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($F=2,048$; $p=,107$), haz ($F=,073$; $p=,974$) ve anlam ($F=,982$; $p=,401$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için akademik başarı algısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.12. Akademik Başarı Algısı ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		SO	Ortn	SO	Ortn	SO	Ortn
Düşük ¹	8	148,19	3,65	124,56	3,50	104,31	2,50
Orta ²	238	179,41	4,00	194,14	3,67	189,89	4,00
Yüksek ³	166	248,16	4,17	228,17	4,00	235,24	4,00
X^{KW}		35,756***		12,208**		20,719***	

<i>p</i>	,000	,002	,000
<i>Mann WU</i>	1<2; 1<3; 2<3	1<2; 1<3; 2<3	1<2; 1<3; 2<3

p*<,01; *p*<,001

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının akademik başarı algısı değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($X^{KW}=12,765$; $p=,002$), haz ($X^{KW}=,300$; $p=,861$) ve anlam ($X^{KW}=17,792$; $p=,000$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda meşguliyet, haz ve anlam puanları için başarı algısı düşük bireylerin ortalaması algısı orta ve yüksek olanlardan; başarı algısı orta bireylerin ortalaması algısı yüksek olanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için yabancı dil düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.13. Yabancı Dil Düzeyi ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	<i>n</i>	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		<i>SO</i>	<i>Ortn</i>	<i>SO</i>	<i>Ortn</i>	<i>SO</i>	<i>Ortn</i>
Başlangıç ¹	229	195,35	4,00	203,52	4,00	197,03	4,00
Orta ²	155	214,33	4,00	212,99	4,00	217,73	4,00
İyi ³	28	254,38	4,33	194,91	3,83	221,77	4,00
X^{KW}		7,454*		,895		3,371	
<i>p</i>		,024		,639		,185	
<i>Mann WU</i>		1<3		-		-	

**p*<,05

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının yabancı dil düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($X^{KW}=12,765$; $p=,002$) puanları için istatistiksel olarak anlamlı bulunurken haz ($X^{KW}=,300$; $p=,861$) ve anlam ($X^{KW}=17,792$; $p=,000$) alt boyutları için anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda meşguliyet puanları için yabancı dili başlangıç düzeyinde olan bireylerin ortalaması iyi olanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin mutluluk yönelimleri puanları için iş yeri değiştirme isteği değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını sorgulamaktadır. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4.14. İş/Meslek Değiştirme İsteği ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Meşguliyet		Haz		Anlam	
		$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss	$\bar{x}$	ss
Düşünmedim ¹	70	3,96	,666	3,71	,766	3,74	,760
İstemem ²	224	4,06	,616	3,86	,707	3,99	,696
İsterim ³	118	3,83	,661	3,65	,725	3,68	,758
<i>F</i>		5,007**		3,392*		8,345***	
<i>p</i>		,007		,035		,000	
<i>Post Hoc</i> (Scheffe)		3<2		3<1,2		3<1,2	

* $p<,05$; ** $p<,01$; *** $p<,001$

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının iş/meslek değiştirme isteği değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ($F=5,007$; $p=,007$), haz ($F=3,392$; $p=,035$) ve anlam ($F=8,345$; $p=,000$) alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Tamamlayıcı olarak yapılan Scheffe analizi sonucunda meşguliyet puanları için iş/meslek değiştirmek isteyen grubun ortalaması istemeyen grubun ortalamasından; haz ve anlam puanları için iş/meslek değiştirmek isteyen ve bunu düşünmemiş olan grubun ortalamaları istemeyen grubun ortalamasından anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

4.5. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Yapılan Karşılaştırma Analizi Bulguları

Araştırmanın alt amaçlarından bir grubu psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği (NKY) puanlarının demografik ve mesleki değişkenlere karşılaştırarak gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla alternatif fark testleri kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.1. Cinsiyet ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Sonuçları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	SS
Kadın	280	171,44	18,546
Erkek	132	175,27	23,988
t		-1,771	
p		,077	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının cinsiyet değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,771$; $p=,077$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.2. Yaş ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		SO	Ortn
20-30 ¹	185	200,71	169
31-40 ²	140	212,44	171
41-50 ³	70	205,74	170
51 ve üstü ⁴	17	223,71	174
χ^{KW}		1,143	
p		,767	
Mann WU		-	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının yaş değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2_{KW}=1,143$; $p=,767$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.3. Medeni Durum ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		SO	Ortn
Bekâr ¹	126	185,21	168
Evli ²	276	214,74	171
Diğer ³	10	247,45	178
χ^2_{KW}			6,537*
p			,038
Mann WU			1<2,3

*p<,05

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının medeni durum değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2_{KW}=6,537$; $p=,038$). Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda bekâr olanların yaratıcılık ortalaması evli ve diğer grubundan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için çocuk sahibi olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.4. Çocuk Sahibi Olma ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	Yaratıcılık
---------	-------------

	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>ss</i>
Yok	185	169,54	20,361
Var	227	175,22	20,295
<i>t</i>		-2,819**	
<i>p</i>		,005	

***p*<,01

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının çocuk sahibi olma değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (*t* =-2,819; *p*=,005). Çocukları olan bireylerin yaratıcılık ortalaması çocukları olmayan bireylerden anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için kurum değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.5. Kurum ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	<i>n</i>	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	<i>ss</i>
BDM + RAM	71	172,17	14,347
İlkokul	94	170,43	25,779
Ortaokul	87	171,61	17,907
Lise	129	174,10	20,593
Diğer	31	177,61	20,795
<i>F</i>			,958
<i>p</i>			,430
<i>Post Hoc</i>			-

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının görev yapılan kurum değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (*F*=,958; *p*=,430).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit

etmektedir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo4.5.6. Eğitim Düzeyi ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	SS
Lisans	301	173,07	20,876
Lisansüstü	111	171,57	19,478
t			,661
p			,509

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının eğitim düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=,661$; $p=,509$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo4.5.7. Mesleki Kıdem ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	SS
5 Yıldan Az	93	172,53	21,009
6-10 Yıl	146	171,94	15,854
11-15 Yıl	70	175,81	23,095
16-20 Yıl	49	173,16	21,818
21 veÜstü	54	170,35	25,652
F			,637
p			,636
Post Hoc			-

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının mesleki kıdem değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,637$; $p=,636$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için sanat ilgisi sahibi olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.8. Sanat İlgisi Sahibi Olma Durumu ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	ss
Yok	262	172,63	19,463
Var	150	172,74	22,253
t			-,054
p			,957

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının sanat ilgisi sahibi olup olmama değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-,054$; $p=,957$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için spor ilgisi sahibi olup olmama değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemektir. Bu amaçla bağımsız gruplar t testi analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.9. Spor İlgisi Sahibi Olma Durumu ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	ss
Yok	277	171,29	18,697
Var	135	175,49	23,591
t			-1,957
p			,051

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının spor ilgisi sahibi olup olmama değişkeni ile

karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,957$; $p=,051$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için uzun süreli arkadaşlık ilişkileri kurma değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla Mann Whitney-U analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.10. Uzun Süreli Arkadaşlık Kurabilme ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		SO	ST
Evet	404	207,10	83667,50
Hayır	8	176,31	1410,50
Z			-,724
p			,469

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının uzun süreli arkadaşlık kurabilme değişkeni ile karşılaştırılması için Mann Whitney-U analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($Z=-,724$; $p=,469$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için iş yeri değiştirme sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.11. İş Yeri Değiştirme Sıklığı ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	SS
3 Yıldan Az	114	173,23	22,422
4-6 Yıl	174	172,30	17,118
7-9 Yıl	69	172,12	20,742
10 veÜstü	55	173,35	25,743
F			,083

<i>p</i>	,969
<i>Post Hoc</i>	-

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının iş yeri değiştirme sıklığı değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,083$; $p=,969$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için akademik başarı algısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.12. Akademik Başarı Algısı ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	<i>n</i>	Yaratıcılık	
		<i>SO</i>	<i>Ortn</i>
Düşük ¹	8	163,94	164,50
Orta ²	238	192,27	168,50
Yüksek ³	166	228,95	172,00
χ^{KW}		10,328**	
<i>p</i>		,006	
<i>Mann WU</i>		1<2,3; 2<3	

** $p<,01$

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının akademik başarı algısı değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^{KW}=10,328$; $p=,006$). Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda akademik başarısını düşük olarak algılayan grubun yaratıcılık puanları orta ve yüksek olarak algılayanlardan; akademik başarısını orta olarak algılayan grubun yaratıcılık puanları yüksek olarak algılayanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için yabancı dil düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit

etmektedir. Bu amaçla Kruskal Wallis-H analizi kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.13. Yabancı Dil Düzeyi ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		SO	Ortn
Başlangıç ¹	229	211,18	171,00
Orta ²	155	196,27	170,00
İyi ³	28	224,86	172,00
χ^{KW}		2,164	
p		,339	
Mann WU		-	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının yabancı dil düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($\chi^{KW}=2,164$; $p=,339$).

Araştırmanın alt amaçlarından birisi bireylerin yaratıcılık algıları puanları için iş yeri değiştirme isteği değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmektir. Bu amaçla tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.5.14. İş/Meslek Değiştirme İsteği ile Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız? (NKY)] Puanları için Karşılaştırma Bulguları

Gruplar	n	Yaratıcılık	
		$\bar{x}$	SS
Düşünmedim ¹	70	173,61	22,177
İstemem ²	224	172,99	19,413
İsterim ³	118	171,49	21,568
F		,296	
p		,744	
Post Hoc		-	

Tabloda görüldüğü üzere psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının iş/meslek değıştirme isteği değışkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,296$; $p=,744$).

5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçları ile aynı sırada ele alınarak mevcut literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri nasıldır? Alt amacına ilişkin tartışma:

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılıklarının ortalamaları 172,67 olarak bulunmuştur. Bu doğrultuda yaratıcılık düzeyleri ölçeği puanlamasına göre psikolojik danışmanların yaratıcılık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Yine bu doğrultuda yaratıcılık ve yaratıcılık algısı, yaratıcı düşünme eğilimleri, vb ile ilgili yapılan araştırmalarda benzer sonuçlar elde edilmiştir. Türkdoğan (2019)'ın İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde görev yapan 720 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirdiği öğretmenlerde yaratıcı düşünme eğilimleriyle okul iklimi arasındaki ilişkiye odaklandığı çalışmasının sonucunda, öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğiliminin yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Çoban (2016)'ın okul öncesi öğretmenlerde bireysel algılara göre yaratıcılık düzeyini incelediği ve 84 okul öncesi öğretmenin katılımı ile yürütülen çalışmasının sonucunda, öğretmenlerin yaratıcılıklarının yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine benzer şekilde Meral ve Şahin (2019)'un okul öncesi öğretmenlerde yaratıcı düşünme eğiliminin bazı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla 160 okul öncesi öğretmenin katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğiliminin yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur.

Yaratıcılık düzeyi, yaratıcılık algısı, yaratıcı düşünme eğilimi gibi kavramların bireylerde bulunma düzeylerine ilişkin ulaşılan sonuçların bu araştırma da ulaşılan sonuçla örtüşmesi yapılan çalışmaların araştırma etkenleri tarafından da incelenmesini gerektirebilir. Benzerlik gösteren araştırmaların örneklemelerine bakıldığında görev yapmakta olan öğretmenlerden oluştuğu, kendi alanlarında yaratıcılık ve ilgili kavramların değil kişisel özellikleri bakımından yaratıcılık ve ilgili kavramlara yönelik bir ölçek/form vb. ile veri toplandığı göze çarpmaktadır. Verilerin yetişkin, kendini tanıma ve anlamlandırma da belirli bir olgunluğa ulaşmış bireylerden toplanmış olması sonuçların daha gerçekçi ve benzer olmasını destekler nitelikte kabul edilebilir. Sonuçları bakımından benzerlik göstermeyen araştırmalara bakıldığında: Stephanie

Fadekemi, Ebele ve Adunola (2020)'nın biyoloji öğretmenlerinin öğretimde yaratıcılık düzeyi ile ortaokul öğrencilerinin akademik performansı arasındaki ilişkiyi incelediği ve Nijerya'da 77 biyoloji öğretmenin katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, biyoloji öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyinin düşük olduğu belirlenmiş, yaratıcılık düzeylerinin öğretmenlerin nasıl öğretim yaptığı, orijinal materyal üretebilme yeteneği, öğretimde esnekliği üzerinde belirleyici olduğu saptanmıştır.

Polat (2017)'ın sınıf öğretmenlerinde eleştirel düşünme eğilimi ile yaratıcılık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelediği ve 189 sınıfı öğretmenin iştirak ettiği çalışmasının sonucunda, sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun yaratıcılık düzeyinin düşük olduğu bulunmuştur. Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkinin araştırıldığı bu tezile benzerlik göstermeyen belirtilmiş iki araştırma karşılaştırıldığında yaratıcılık ve ilgili kavramların bu araştırmada kişisel özellikler ve değerlendirmeler yönüyle incelendiği fakat diğerlerinde öğretimde yaratıcılık, yaratıcılık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelenmesi gibi farklı etmenlerle değerlendirildiği görülebilir. Bu araştırma ile sonuçları benzerlik göstermeyen araştırmalardan bir tanesi uluslararası anlamda veri sunmaktadır. Verilerinin toplandığı grubun bulunduğu ülkede eğitim sisteminin baskılayıcılığı, eğitim ortamının çalışanları geliştirme durumu, öğretmenlerin eğitim düzeyleri, katılımcıların kendilerini değerlendirme becerileri konusunda gelişmişlikleri ve kültürel değerler gibi hususların, farklılığın kaynağı olabileceği değerlendirilebilir.

Psikolojik danışmanların algıladıkları mutluluk yönelimleri nasıldır? Alt amacına ilişkin tartışma:

Psikolojik danışmanların algıladıkları mutluluk yöneliminin tespiti için Mutluluk Yönelimleri Ölçeği kullanılmış, toplanan verilerin analizi sonucunda psikolojik danışmanların algıladıkları mutluluk yönelimlerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Mutluluk Yönelimleri (MYÖ) meşguliyet alt boyutu puanları için ortalama 3,97, haz alt boyutu puanları için ortalama 3,77; anlam alt boyutu puanları için ortalaması 3,86 olarak hesaplanmıştır. Bu hesaplama verilerine benzer nitelikte araştırmaları görmek mümkündür.

Kırlıoğlu (2020)'nın sınıf öğretmenlerinde işten ayrılma niyeti ile mutluluk arasındaki ilişkiyi incelediği ve Bolu'da görev yapan 255 öğretmenin katılımı ile yürüttüğü çalışmasının sonucunda; öğretmenlerin mutluluk düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Kabal (2019)'ın Kocaeli ilinde yaptığı araştırma da öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mutluluk düzeyleri araştırılmıştır. 318 öğretmenin katılım sağladığı çalışmada öğretmenlerin mutluluk düzeyinin orta değerin üzerinde olduğu saptanmıştır.

Durmaz (2020)'ın Manisa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı gençlik merkezlerinden hizmet alan bireylerde, serbest zaman etkinliklerine ilişkin tutum ile doyum ve mutluluk arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla 441 birey ile yürüttüğü çalışmada, gençlik merkezlerinde yürütülen etkinliklere katılan bireylerin mutluluk düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bahse konu araştırmaların katılımcıları yetişkin ve eğitim çalışanları (öğretmenler) bir çalışmada ise katılımcılar 15 yaş üstü bireylerdir. Bu araştırma da katılımcılar eğitim hizmet alanında görev yapan psikolojik danışmanlardır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde verilerin birbirlerine tutarlı şekilde benzerlik gösterdiği ifade edilebilir. En az lisans mezunu katılımcıların geneli oluşturduğu ve eğitim hizmet alanının da bulunuyor olmaları bulgular konusunda araştırmayı destekleyici olarak nitelendirilebilir.

Bu bağlamda eğitim çalışanlarında mutluluk yönelimin yüksek veya orta düzeyde oluşu eğitim ortamları için yararlı bir durumdur. Bireylerde mutluluk ve mutluluk yönelimi düzeyinin azlığına bağlı olarak ruhsal rahatsızlıklar ortaya çıkabilmektedir. Eğitim çalışanlarının mutluluk yönelimlerinin orta veya yüksek oluşunun eğitim ortamlarının daha sağlıklı olmasını sağlayacağını düşündürmektedir. Koruyucu ruh sağlığı hizmeti kapsamında görev yapan psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti için eğitim alanlarında bulunan psikolojik danışmanların mutluluk yönelimleri düzeylerinin yüksek oluşunun hizmet kalitesini olumlu yönde etkileye görüşünü oluşturmaktadır.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Alt amacına ilişkin tartışma:

Psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği (NKY) puanları ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği (MYÖ) puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup

bulunmadığını belirlemek amacıyla Pearson analizi uygulanmış yaratıcılık Algısı Ölçeği puanları ile Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Meşguliyet (=,401; =,000), haz (=,378; =,000) ve anlam (=,340; =,000) alt boyut puanları arasındaki ilişkiler pozitif yönde anlamlı bulunmuştur. Yaratıcılık puanları yükseldikçe Mutluluk Yönelimi Ölçeği alt boyut puanları anlamlı şekilde artmaktadır. Bu konuda yapılmış diğer araştırmalar incelendiğinde sonuçları itibari ile araştırmaların birbirlerini desteklediği sonucuna varılabilir. Yaratıcılığın mutluluk yönelimi alt boyutlarından en fazla meşguliyet boyutu ile pozitif yönde anlamlı ilişkide olduğu anlaşılmakla birlikte sırasıyla haz ve sonrasında anlam alt boyutu ile ilişkisi gözlenmiştir. Bu sonuçlara benzerlik gösteren araştırmalara bakıldığında yaratıcılık ve mutluluk düzeyi, ruhsal zekâ ve yaratıcılık ile mutluluk, farklı duygu durumlar ile yaratıcılık, akademik zindelik ve mutluluk, vb aralarındaki ilişkilerin pozitif yönde ve anlamlı ilişki içerisinde oldukları anlaşılmaktadır.

Sert ve Sürgevil (2019)'in işletmelerde çalışanların özgüvenleri ile yaratıcılık düzeylerinin mutluluk düzeyleri üzerindeki etkisini ele aldıkları ve ülkemizde savunma sanayi alanında faaliyetlerini sürdüren kamu ve özel sektör işletmelerinde çalışan 212 beyaz yakalı bireyin katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, mutlulukta yaşanan değişimin %73'ünün yaratıcılığın alt boyutlarından biri olan günlük/öz yaratıcılık ile açıklanabildiği ve mutluluk üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tamannaeifar ve Marzieh (2019)'in ruhsal zekâ ve yaratıcılığın lise öğrencilerinde mutluluk üzerindeki rolünü ele aldıkları ve 414 lise öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmanın sonucunda, ruhsal zekâ ve yaratıcılık, ruhsal zekâ ve mutluluk ile mutluluk ve yaratıcılık arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca yaratıcılık ve ruhsal zekânın mutluluğu açıklayıcı etkiye sahip olduğu da tespit edilmiştir.

Hazır (2019)'ın farklı duygu durumlar ile günlük yaratıcılık ilişkisini incelediği ve 31 farklı işletmenin çalışanlarının katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmada yaratıcılığın; rahat, mutlu, stresli, konsantre, ilgili duygu durum ile pozitif yönlü anlamlı ilişkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Yine aynı araştırma da yaratıcılık ile yorgun ve uykulu duygu durum arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Bayat ve Yaghoobi (2014)'nin İran'da 357 üniversite öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirdiği ve öz saygı ile mutluluk ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi inceledikleri

çalışmanın sonucunda; öz saygı ile mutluluk, öz saygı ile yaratıcılık arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişki belirlenmiştir.

Veiskarami ve Yousefvand (2018)'in İran'da 210 üniversite öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirdikleri akademik zindelik ve mutluluğun öğrencilerin yaratıcılığı üzerinde hangi düzeyde belirleyici olduğunu araştırdıkları çalışmada, akademik zindelik ve mutluluk ile yaratıcılık arasında pozitif ilişki olduğu ve katılımcıların yaratıcılığını açıklamada her iki değişkenin açıklayıcı etkiye sahip olduğu bildirilmiştir.

Pannels ve Claxton (2008)'un ABD'de üniversite eğitimi gören 171 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirdikleri araştırmanın sonucunda yaratıcı düşünce, mutluluk ve içsel kontrol arasındaki ilişki incelenmiş ve yaratıcı düşünce ve mutluluk arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.

Demirbaş (2020)'in rehabilitasyon merkezi çalışanlarında rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığının bireylerin mutluluk ve yaşam kalitesine etkisini inceledikleri ve toplam 122 bireyin iştirak ettiği çalışmanın sonucunda, rekreasyonel aktivitelere katılım ile mutluluk düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişki bulunduğu belirlenmiştir.

Yaratıcılık düzeyi ile mutluluk yönelimi arasındaki pozitif yönlü anlamlı ilişkiyi destekler sonuçların olduğu araştırmaların çokluğu insan hayatının kalitesi için elzem olan araştırmanın eksenindeki kavramların bireylerde gelişmesinin desteklenmesi sürdürülebilirliklerine yönelik yapılacak çalışmaların planlanması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Yaşamsal zorluklarla baş edebilme, yılmazlık, çözüm odaklı tutumda olmak, bireysel farkındalık ve çevreye uyum geliştirme gibi kavramlar konularında araştırmalara ağırlık verilerek eğitim sistemi içerisinde temel unsurlardan olan psikolojik danışma hizmeti sunucularının güçlendirilmesi artırılabilir.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri mutluluk yönelimlerini anlamlı şekilde yordamakta mıdır? Alt amacına ilişkin tartışma:

Psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının Mutluluk Yönelimleri Ölçeği alt boyut puanlarını yordama durumunu belirlemek için yapılan analizlerde yaratıcılığın, mutluluk yönelimini anlamlı şekilde yordamakta olduğu ($F_{min}=53,591$; $p<,001$ – $F_{max}=78,660$; $p<,001$) sonucuna ulaşılmıştır. İşlemlerin ardından Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının MYO meşguliyet; haz ve anlam alt boyutlarını istatistiksel olarak anlamlı şekilde yordadığı saptanmıştır. Psikolojik

danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının artması ile sırasıyla meşguliyet alt boyutu, haz alt boyutu puanı ve sonuncu sırada da anlam alt boyutu puanı artmaktadır. Araştırma sonuçlarında yaratıcılığın artıyor olmasının mutluluk yönelimi alt boyutlarını pozitif yönde etkilediği görülmektedir.

Benzer araştırmalar incelendiğinde minnettarlık, yılmazlık ve iyi oluşun yaratıcılığın, mutluluk yöneliminin yaşam doyumunun, mutluluk, öznel iyi oluş ve yaratıcılığın öğretmenlerin iş performansının yordayıcısı olduğu sonucuna varılabilir.

Arnout ve Almoied (2020) minnettarlık, yılmazlık, iyi oluş ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi inceledikleri yaşları 25 ile 45 arasında değişen 610 psikolojik danışmanın katılımı ile gerçekleştirdikleri araştırmada, sözü edilen kavramların ne düzeyde yordayıcı etkiye sahip olduklarını belirlemeyi amaç edinmişlerdir. Araştırmanın sonucunda minnettarlık, yılmazlık ve iyi oluşun psikolojik danışmanların yaratıcılığının önemli yordayıcıları olduğu ve danışanlarla çalışmadaki zorluk ve sorunlarla yüzleşmede yardımcı olduğu bildirilmiştir.

Peterson vd (2005)'nin mutluluk yönelimi ile yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi 845 yetişkin bireyin katılımı ile inceledikleri çalışmada, mutluluk yöneliminin alt boyutlarının yaşam doyumunun yordayıcısı oldukları tespit edilmiştir.

Zohreh ve Heidari (2016)'nin ilkökul öğretmenlerinde mutluluk, öznel iyi oluş, yaratıcılık ve iş performansı ilişkisini konu edinen ve İran'da 330 öğretmenin katıldığı araştırmanın sonucunda, mutluluk, öznel iyi oluş ve yaratıcılığın öğretmenlerin iş performansının birer yordayıcısı oldukları ve söz konusu değişkenlerin iş performansı üzerinde pozitif yönlü etkiye sahip olduğu bildirilmiştir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde psikolojik danışmanların yaratıcılık düzeyleri arttıkça mutluluk yönelimlerinin artacağı sonucuna varılabilir. Bununla birlikte benzer sonuçlar gösteren bilimsel çalışmalar minnettarlık, yılmazlık ve iyi oluş arttıkça yaratıcılığın artacağı, mutluluk yönelimi düzeyi arttıkça yaşam doyumunun artacağı, mutluluk, öznel iyi oluş ve yaratıcılığın artmasının öğretmenlerin iş performansını olumlu yönde etkileyeceği düşünülebilir.

Psikolojik danışmanların ve rehberlerin algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ve mutluluk yönelimlerinin demografik özellikler açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tartışma:

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ve mutluluk yönelimleri cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sahibi olma, görev yapılan kurum, eğitim düzeyi, mesleki kıdem, iş yeri değiştirme sıklığı gibi temel demografik özelliklerin araştırma değişkenleri açısından anlamlı farklılık gösterme durumları incelenirken bireysel özelliklere yönelik olan fakat demografik yapıya etkisi olduğu düşünülen uzun süreli arkadaşlık kurabilme, iş/meslek değiştirme isteği, akademik başarı algısı, sanat ilgisi sahibi olup olmama, spor ilgisine sahip olup olmama, yabancı dil bilme durumu gibi etkenlerinde değişkenler açısından anlamlı bir farklılık gösterme durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının; cinsiyet değişkeni için yapılan analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Araştırma bulgularında cinsiyete göre yaratıcılık algısı ve mutluluk yönelimi alt boyutları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farkın olmayışı göze çarpmaktadır. Aynı şekilde Psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği[Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının cinsiyet değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Benzer şekilde Bağcı vd (2019)'nin yaptıkları bilimsel çalışmada rekreasyonel etkinliklere katılan ve katılmayan bireylerde mutluluk yönelimini incelemiştir. Araştırmaya Kütahya'da yaşayan 423 yükseköğretim öğrencisi katılmıştır. Mutluluk boyutlarından yaşam anlamı ile yaşam doyumunun istatistiksel açıdan cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Çoban (2016)'ın okul öncesi öğretmenlerde bireysel algılara göre yaratıcılık düzeyini incelediği ve 84 okul öncesi öğretmenin katılımı ile yürütülen çalışmasının sonucunda, öğretmenlerin yaratıcılıklarının yüksek seviyede olduğu, demografik özelliklere ilişkin olarak ise cinsiyet, yaş, mezun olunan lise türü, çocukluk döneminin geçtiği yer, anne-baba eğitim durumu, anne ve baba mesleği, kitap okuma alışkanlığı, çalışılan etkinlik merkezi ile okul öncesi eğitim alma durumuna göre öğretmenlerin yaratıcılık düzeyinin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır. Yine benzer şekilde Temizkalp (2010)'ın öğretmen adaylarında yaratıcılık düzeylerini konu

edinen çalışmasında öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri öğrenim görülen bölüm, cinsiyeti, üniversite girişi puan türü ile en uzun süre yaşanan yere göre incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda öğretmen öğrenim görülen bölüm ile üniversite giriş puanı türüne göre adaylarının yaratıcılık düzeylerinin farklılaştığı saptanmıştır. Serçe (2017)'nin öğretmen adaylarında yaratıcılık ve liderlik düzeylerini incelediği ve Gaziantep Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören 787 öğretmen adayının katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, erkek öğretmen adaylarının yaratıcılık özelliklerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının yaratıcılık özelliklerinin de diğer bölümlerde öğrenim gören öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Şentürk (2011)'ün mutluluk düzeyi ile sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişkiyi lojistik regresyon analizi aracılığı ile incelemek ve yıllar itibarıyla mutluluk düzeyinin değişimini farklı çalışmalar ile ortaya koymak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmasının sonucunda, yıllara göre mutluluk düzeylerinin sosyo-demografik özellikler bağlamında farklılık gösterebildiği saptanmıştır. Buna göre erkekler kadınlara kıyasla daha mutludur. Medeni durum bakımından evli bireylerin bekârlardan daha mutlu oldukları, gelir düzeyi arttığında mutluluk düzeyinin de arttığı, 18-24 yaş ile 65 yaş ve üstü bireylerin mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Eğitim seviyesindeki artış belli bir düzeyden sonra, beklenen refaha ulaşamamasının etkisi ile mutsuzluk düzeyinde artışa neden olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçları desteklemeyecek şekilde Kırlioğlu (2020)'nin sınıf öğretmenlerinde işten ayrılma niyeti ile mutluluk arasındaki ilişkiyi incelediği ve Bolu'da görev yapan 255 öğretmenin katılımı ile yürüttüğü çalışmasının sonucunda; erkek öğretmenlerin mutluluk düzeyinin kadınlardan daha düşük olduğu, görülmüştür. İşten ayrılma niyeti ile mutluluk düzeyi arasında negatif yönlü ilişki olduğu ve mutluluk düzeyi az olan öğretmenlerde işten ayrılma niyetinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Görüldüğü üzere bireylerin algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ve mutluluk yönelimlerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterme durumu araştırmalarda birbirlerini desteklememektedir. Araştırma sonuçları benzerlik gösterme ve göstermeme durumlarına göre değerlendirildiğinde örneklemin yetişkin gruptan, genellikle yükseköğretim öğrencisi/mezunu kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının medeni durum değişkeni ile karşılaştırılması için Kruskal Wallis-H analizi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ve anlam alt boyutları için anlamlı bulunurken haz alt boyutu için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda meşguliyet puanları için evli bireylerin ortalaması diğer bekâr ve diğer gruplarından; anlam puanları için bekâr grubun ortalaması evli ve diğer olan gruplardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Araştırmada evli katılımcıların meşguliyet alt boyutu analizi diğer gruplardan daha düşük bulunmakla birlikte anlam alt boyutu evli katılımcılarda daha yüksek bulunmuştur.

Kabal (2019)'ın Kocaeli ilinde yaptığı çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mutluluk düzeyleri araştırılmış mutluluk düzeyinin medeni duruma göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yaşam boyu öğrenme eğilim ölçeğinin motivasyon ve sebat alt boyutları ile mutluluk arasında orta düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının medeni durum değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan analiz sonucuna göre grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ve anlam alt boyutları için anlamlı bulunurken haz alt boyutu için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan analiz sonucunda meşguliyet puanları için evli bireylerin ortalaması bekâr ve diğer gruplarından; anlam puanları için bekâr grubun ortalaması evli ve diğer olan gruplardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının yaş değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet alt boyutu için anlamlı bulunurken haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan analizde 20-30 yaş grubundaki bireylerin meşguliyet puanı ortalaması diğer yaş gruplarından anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Psikolojik danışmanların Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının yaş değişkeni ile karşılaştırılması analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının çocuk sahibi olma değişkeni ile karşılaştırılması için

kullanılan bağımsız gruplar t testi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet ve anlam mutluluk yönelimi alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunurken haz alt boyutu için anlamlı bulunmamıştır. Çocuk sahibi olanların meşguliyet ve anlam puanları çocuk sahibi olmayanlardan anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Yaratıcılıkta da grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Çocukları olan bireylerin yaratıcılık ortalaması çocukları olmayan bireylerden anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlara göre çocuk sahibi olmanın mutluluk yönelimi ve yaratıcılık kavramları üzerinde olumlu şekilde etkisinin olduğu söylenebilir.

Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının görev yapılan kurum değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan analiz sonucunda Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarında grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının analizi sonucunda da grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının eğitim düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan bağımsız gruplar t testi analizi sonucunda Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarında grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının karşılaştırılmasında da grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Bu sonucu destekler nitelikte Türkdoğan (2019)'ın öğretmenlerde yaratıcı düşünme eğilimleriyle okul iklimi arasındaki ilişkiyi incelediği ve İstanbul ili Gaziosmanpaşa ilçesinde görev yapan 720 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğiliminin yüksek olduğu, öğretmenlerde yaratıcı düşünme eğiliminin öğrenim düzeyi ile okul kademesine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu iki araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik gösterdiği araştırma değişkenlerinin eğitim düzeyinden etkilenmedikleri sonucuna varılabilir.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının mesleki kıdem değişkeni ile

karşılaştırılması için kullanılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanları için grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanları için grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının iş yeri değiştirme sıklığı değişkeni ile karşılaştırılması için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanları karşılaştırmasında grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının karşılaştırması sonucunda ise yine grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının uzun süreli arkadaşlık kurabilme değişkeni ile karşılaştırılması için kullanılan Mann Whitney-U analizi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Beraberinde Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının analizi sonucunda da grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Sonuçlara göre uzun süreli arkadaşlık ilişkisi kurabilmenin gruplar arasında mutluluk yönelimi ve yaratıcılık ile anlamlı bir bağının bulunmadığı ifade edilebilir.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının iş/meslek değiştirme isteği değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan Analiz sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçtan da anlaşılabacağı üzere iş meslek değiştirme isteği ile mutluluk yönelimleri arasında bir ilişki olduğu ve gruplar arasında mutluluk yönelimleri alt boyutları konusunda farklılıkların olduğu ifade edilebilir. Tamamlayıcı olarak yapılan Scheffe analizi sonucunda meşguliyet puanları için iş/meslek değiştirmek isteyen grubun ortalaması istemeyen grubun ortalamasından; haz ve anlam puanları için iş/meslek değiştirmek isteyen ve bunu düşünmemiş olan grubun ortalamaları istemeyen grubun ortalamasından anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının akademik başarı algısı değişkeni ile karşılaştırılması için uygulanan Analiz sonucunda Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanları karşılaştırmasında grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Tamamlayıcı olarak yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda meşguliyet, haz ve anlam puanları için başarı algısı düşük bireylerin ortalaması, algısı orta ve yüksek olanlardan; başarı algısı orta bireylerin ortalaması algısı yüksek olanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının karşılaştırılması işlemi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Tamamlayıcı olarak yapılan analiz sonucunda akademik başarısını düşük olarak algılayan grubun yaratıcılık puanları orta ve yüksek olarak algılayanlardan; akademik başarısını orta olarak algılayan grubun yaratıcılık puanları yüksek olarak algılayanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının sanat ilgisi sahibi olup olmama değişkeni ile karşılaştırılması için yapılan Analiz sonucunda Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarında grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının analizi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının spor ilgisi sahibi olup olmama değişkeni ile karşılaştırılması için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının analizi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet, haz ve anlam alt boyutları için istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yaratıcılık Algısı Ölçeği [Ne Kadar Yaratıcısınız?] puanlarının analizi sonucunda da grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Psikolojik danışmanların Mutluluk Yönelimleri Ölçeği ve Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının yabancı dil düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması mutluluk Yönelimleri Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar meşguliyet puanları için istatistiksel olarak anlamlı bulunurken haz ve anlam alt boyutları için anlamlı bulunmamıştır. Tamamlayıcı olarak yapılan analiz

sonucunda meşguliyet puanları için yabancı dili başlangıç düzeyinde olan bireylerin ortalaması iyi olanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur. Yaratıcılık Algısı Ölçeği puanlarının yabancı dil düzeyi değişkeni ile karşılaştırılması analizi sonucunda grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Durmaz (2020) Manisa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne bağlı gençlik merkezlerinden hizmet alan bireylerde serbest zaman etkinliklerine ilişkin tutum ile doyum ve mutluluk arasındaki ilişkiyi belirlemek ve çeşitli bireysel özelliklere göre karşılaştırmak amacıyla 441 bireyin katılımı ile yürüttüğü çalışma sonucunda, gençlik merkezlerinde yürütülen etkinliklere katılan bireylerin mutluluk düzeyinin yüksek olduğu ve eğitim durumu, fiziksel etkinlikle katılım durumu ile serbest zamanı değerlendirmede zorluk yaşama durumuna göre farklılık olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca gençlik merkezlerinde yürütülen etkinliklere katılan bireylerin serbest zaman tutumu ile doyumunu artırdığı, ayrıca katılımcıların mutluluk düzeylerinde de artışa neden olduğu bildirilmiştir.

Birkaç demografik özelliğin değerlendirmeye alındığı benzer araştırmalar incelendiğinde aşağıda bahsedilen sonuç ve değerlendirmeler görülecektir. İnanc (2020)'ın mutluluk ile sosyoekonomik göstergeler arasındaki ilişkiyi ele aldığı ve deneye dayalı olarak mutluluğun belirleyicilerini araştırdığı çalışmasında kadınların erkeklere kıyasla daha mutlu oldukları, katılımcılar arasında en fazla mutlu olan yaş grubunun 65 ve üzeri, en az mutlu olan yaş grubunun da 45-54 yaş grubu olduğu, evlilerin bekârlara göre daha çok mutlu olduğu saptanmıştır. Katılımcılar arasında eğitim düzeyi bakımından en düşük ve en yüksek eğitim düzeyindeki bireylerin diğer bireylerden daha mutlu oldukları gözlenmiştir. Sonuçları açısından iki araştırma karşılaştırıldığında örneklem gruplarında sosyokültürel anlamda ciddi farklılıklar olduğu görülebilir. İnanc'ın araştırması aynı meslek gurubunu değil yerleşim alanını önemseyerek araştırmayı yapılandırmıştır. Bu nedenle sonuçlar itibarı ile farklılıklar olasıdır. Psikolojik danışmanların eğitim düzeyi farklılıkları lisan, lisansüstü, vb şeklinde sınıflandırılmışken diğer araştırmada eğitim öğretim sınıflaması bazında bir değerlendirme mevcuttur. Her iki araştırmada da kamu ve özel sektör çalışanları örneklem içerisindedir fakat bu araştırmanın katılımcıları yüksek oranda devlet memurudur. Ayrıca çalışan bireylerin çalışmayanlara göre mutluluk düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan kamu çalışanlarının özel sektör çalışanlarına nazaran daha fazla mutlu oldukları tespit edilmiştir. Son olarak da gelir

durumu bakımından en yüksek seviyedeki bireylerin aynı zamanda en mutlu kişiler olduğu da ortaya konmuştur.

Demir (2017) çalışmasında öğretmen adaylarında mutluluk, yaşam anlamı, iyimserlik ve yaşam doyumunu incelemiş, çalışmasını Gaziantep’te formasyon eğitimi alan 687 öğretmen adayının katılımı ile yürütmüştür. Araştırmanın öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin algılanan anne-baba tutumu, bölüm, doğum sırası, yakın arkadaş sayısı, üniversite eğitimi süresince nerede kaldığı, öğrenci topluluğu üyelik durumu, istediği bölümde okuma durumu bakımından istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yaşam doyum, yaşam anlamı ve iyimserliğin mutluluğu açıklamada istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve söz konusu üç değişkenin mutluluk puanının toplam varyansının %46’sını açıklayabildiği saptanmıştır.

Meral ve Şahin (2019)’in okul öncesi öğretmenlerde yaratıcı düşünme eğiliminin bazı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla 160 okul öncesi öğretmenin katılımı ile gerçekleştirdiği çalışmanın sonucunda, öğretmenlerin yaratıcı düşünme eğiliminin yüksek düzeyde olduğu; yaratıcı düşünme eğilimi ile mezun olunan bölüm, yaş, medeni durum, mesleki kıdem, çocuk sahibi olma durumu, sınıftaki çocuk sayısı, hizmet içi eğitimlere katılım durumu ve sınıftaki çocukların yaşı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bahsi araştırmalardan da anlaşılacağı üzere yakın tarihten itibaren popülaritesi artan ve araştırmalarda yerini almış olan mutluluk, mutluluk yönelimi, yaratıcılık kavramlarının insan yaşamındaki yerleri, önemleri etkilendikleri ve etkiledikleri yaşamsal süreçlerin incelenmesi objektif ve benzer sonuçlara ulaşılması ve insanlara sunulacak hizmetler konusunda değerlendirilmeleri gerekliliktir.

5.2. SONUÇ

- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri ile mutluluk yönelimleri arasında iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu şeklinde bulunmuştur yaratıcılık puanları yükseldikçe Mutluluk Yönelimi Ölçeği alt boyut puanları anlamlı şekilde artmaktadır.
- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri arasındaki farklılıklar cinsiyete,yaş, eğitim düzeyi, mesleki kıdem, sanat ve spor ilgisi sahibi olma değişkenine, kurum, uzun süreli arkadaşlık kurabilme, iş yeri değiştirme sıklığı,

yabancı dil düzeyi, iş/meslek değiştirme isteği değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık puanları medeni durum değişkenine ve çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çocuğu olan psikolojik danışmanların çocuğu olmayan psikolojik danışmanlara göre kendilerini daha yaratıcı algıladıkları bulunmuştur.
- Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri akademik başarı algı düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Akademik başarısını düşük olarak algılayan grubun yaratıcılık puanları orta ve yüksek olarak algılayanlardan; akademik başarısını orta olarak algılayan grubun yaratıcılık puanları yüksek olarak algılayanlardan anlamlı şekilde düşük bulunmuştur.

5.3. ÖNERİLER

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyi puanları arttıkça mutluluk kavramına ilişkin değerlerin de arttığı yapılan araştırmada bulgular arasında yer alması nedeniyle psikolojik danışmanların öğrenim hayatları ve hizmet sundukları süreçte yaratıcılıklarını geliştirecek, destekleyecek şekilde programlara yer verilebilir ve bu konuda eğitimler açılabilir. Öncelikle rehberlik ve psikolojik danışmanlık programı lisans eğitimine yaratıcılık ve yaratıcılığı geliştirici dersler konulabilir. Psikolojik danışmanlara yönelik çalışma süresinde Merkez veya Taşra Teşkilatı hizmetiçi eğitimlerle yaratıcılığı destekleyici ve geliştirici faaliyetlere yer verebilir.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri akademik başarı algı düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiğinden gerçekçi ve somut başarıyı algılama üzerine yapıcı yaklaşımlar üzerinde durulmalı bu çalışmalara yönelik küçük gruplar ile başarıyı algılama üzerine çalışmalar sağlanabilir. Örnek olarak: Psikolojik danışmanların akademik başarıyı algılamaları ile ilgili veriler toplanıp, akademik başarısı yüksek, orta ve düşük okullarda görev yapan psikolojik danışmanlar akademik başarıyı algılama durumları ve görev yaptıkları kurumun akademik başarı düzeyi göz önünde bulundurularak heterojen şekilde gruplanarak gelişim, değişim ve öğrenme ortamı oluşturulabilir.

Psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyleri arasındaki farklılıklar cinsiyete, yaş, eğitim düzeyi, mesleki kıdem, sanat ve spor ilgisi sahibi olma değişkenine, kurum, uzun süreli arkadaşlık kurabilme, iş yeri değiştirme sıklığı,

yabancı dil düzeyi, iş/meslek değiştirme isteği değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bulunmadığı için psikolojik danışmanlara sunulacak geliştirici, destekleyici eğitimlerde ayırt edici ve seçilme sebepleri arasında bu demografik değişkenler üzerinde durulmaması yerinde olabilir.

Mutluluk, yaratıcılık ve mutluluk yöneliminin olumlu halde kalabilmesi artırılabilmesi için psikolojik danışmanlara iş yaşantılarında ki olumsuzluk durumunu önlemeleri; olumlu olduğu durumda ise ne yapmaları gerektiği konusunda çağın gerekliliklerine ve eğitim ortamları işleyişine uygun bilgilendirmeler yapılabilir.

Psikolojik danışmanların travma, kriz müdahaleleri vb. çalışmaları nedeniyle ilerleyen süreçte iş performanslarının ve üretimlerinin düşmemesi için meslek personeli desteği sisteminin kurulması yaratıcılık ve mutluluk düzeyleri üzerinde etkili olacağı düşünülebilir. Travma ile ilgili yoğun şekilde çalışan psikolojik danışmanlarda travma etkileri gözlenebilmektedir. Örnek olarak; meslektaş danışmanlığı sistemi kurulup paylaşım ve destekleme artırılabilir.

Psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencilerinin mutluluk, yaratıcılık, yılmazlık vb. kavramlar kapsamında bilimsel çalışmalarda incelenip ihtiyaca uygun şekilde iş yaşamına bilgi kazanımının dışındaki edinimlerin de sağlanmasının uygun olacağı anlaşılmaktadır. Örnek olarak; PDR alanında lisans eğitimi almakta olan öğrencilerin; yaratıcılık, mutluluk yönelimleri vb yaşam kalitesini ve iş başarılarını artıracabilecek kavramlara ilişkin durumları bilimsel olarak tespit edilerek ihtiyaçları doğrultusunda ders, etkinlik vb çalışmalarla desteklenmesi.

6. KAYNAKLAR

- Acıbozlar, Ö. (2006). Yönetici Hemşirelerin Karar Verme Stratejileri Ve Yaratıcılık Düzeyleri, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, (Danışman: Yrd.Dç. Nefise Bahçecik).
- Akın, A ve Özkaya, S. (2015). Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of European Education*, 5(3), 39-46
- Akın, A. ve Satıcı, S. A. (2011). Öznel Mutluluk Ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 65-77.
- Akyıldız, H. (1994). Öğrenme Sürecine İlişkin Kuramsal Açıklamalar, İzmir: Neşa Ofset.
- Alanoğlu, Ş. (2020). Düzenli Rekreatif Aktivitelerin Yetişkin Kadınların Stres, Mutluluk Ve Yaşam Tatminleri Üzerine Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya, (Danışman: Özkan Işık).
- Anic, P. and Tončić, M. (2013). Orientations to happiness, subjectivewell-beingand life goals. *Psihologijske Teme*, 22(1), 135-153.
- Begum, S., Jabeen, S. and Awan, A. B. (2014). Happiness: a psycho-philosophical appraisal. *The Dialogue*, 9(3), 313-325.
- Argyle, M. (2001). The Psychology of Happiness. (Rev. ed), East Sussex, Great Britain: Routledge.
- Arnout, B. A., and Almoied, A. A. (2020). A structural model relating gratitude, resilience, psychological well-beingand creativityamong psychological counsellors. *Counselling and Psychotherapy Research*, 21(2),471- 490.
- Ayaz, Y. Y., Kıvanç, G. and Safarov, A. (2019). Psikanalitik kuram ve reklamda yaratıcılık. *Dördüncü Kuvvet*, 2(2),75-92.

- Bağcı, R., Uslu, S., ve Sarıçam, H. (2019). Rekreatyoneel etkinliklere katılan ve katılmayan bireylerin mutluluk yönelimlerinin incelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 1(1), 27-34.
- Barker, A. (2001). Yenilikçiliğin Simyası. İstanbul: MESS Yayınları.
- Bayat, A., and Yaghobi, A. (2014). Relationshipbetween self-esteem and happiness and creativity of Bu-Ali Sina University students. *Innovation Creatvity In Human Science*, 3(4), 147-164.
- Bilgin, D. (2017). Psikolojik Ve Öznel İyi Oluş Bağlamında Mutluluk İle Yaratıcılık Arasındaki İlişkiyi Anlamlandırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, (Danışman: Doç.Dr.İdil Işık).
- Costa, P. T., McCrae, R. R. (1980). ‘Influence of extraversion and neuroticism on subjectivewell-being: Happy and unhappy people’. *Journal of Personality and SocialPsychology*, 38, 668–678.
- Csikszentmihalyi, M. (1997). Happiness and creativity. *The Futurist*: Washington, 31(5), 8-12.
- Çoban, Ç. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Uşak, (Danışman: Hatice Zeynep İnan)
- Çoban, S. (1999). Yöneticilerin Yaratıcılık Düzeyleri İle Liderlik Tarzları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi: İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. Mahmut Paksoy).
- Deci, E. L. and Ryan, R. M. (2000). The “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the determination of behavior. *Psychologica Inquiry*, 11, 227–268.
- Demir, R. (2017). Öğretmen Adaylarının Mutluluk, İyimserlik, Yaşam Anlamı Ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, (Danışman: Doç. Dr. Mehmet Murat).
- Demirbaş, E. (2020). Rehabilitasyon Merkezi Çalışanlarının Rekreatyoneel Aktivitelere Katılım Frekansının Mutluluk Ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri,

Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, (Danışman: Doç. Dr. Fatma İlker Kerkez).

Demirok, İ., Şimşek-Alpan, Y., ve Süsen, Y. (2014). Mutluluğu ararken: teorik yaklaşımlar ve psikoterapiye yönelik çıkarımlar. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*. 1(2), 40-54.

Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 95, 542– 575.

Diener, E., Lucas, R. and Oishi, S. (2002). Subjective Well-Being: The Science Of Happiness And Life Satisfaction. In C. R. Snyder, S. J. Lopez (Eds.), *The handbook of positive psychology*. New York: Oxford University Press

Diener, E., and Diener, M (1995). Cross cultural correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653–663.

Durmaz, H. (2020) Gençlerin Serbest Zaman Etkinliklerine Yönelik Tutumları İle Doyum Ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişki: Manisa Gençlik Merkezleri Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, (Danışman: Doç. Dr. Hamdi Alper Güngörmüş).

Franklin, S. (2010). *The Psychology Of Happiness: A Good Human Life*. Cambridge: Cambridge University Press.

Fredrickson, B. L. and Branigan, C. (2001). Positive Emotions. In T. J. Mayne and G. A. Bonanno, (Eds.), *Emotions: Current issues and future directions* (pp. 123-151). New York: Guilford Press.

Freire, P. (2019). *Ezilenlerin Pedagojisi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Freud, S. (2015). *Uygarlığa Dair Hoşnutsuzluğumuz*. İstanbul: Kafka Kitap.

Güney, S. (2000). *Yönetim ve Organizasyon El Kitabı*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Hazır, O. H. (2019). Yiyecek İçecek İşletmelerinde Çalışanların İş Memnuniyetine ve İşe Bağlılığına Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, (Danışman: Prof. Dr. Atilla Yüksel).

Hart, K. E. and Sasso, T. (2011). Mapping the contours of contemporary positive psychology. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 52(2), 82-92.

- Hayes, J. R. (1989). Cognitive processes in creativity. In J. A. Glover, R. R. Ronning, C. R. Reynolds (Eds.), *Handbook of creativity: Perspective on individual differences* (pp. 135-145). Plenum Press.
- Headey, B. and A. Wearing (1989). Personality, life events, and subjective wellbeing: Toward a dynamice quilibrium Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 731-739.
- Hill, A., Tan, A. G. and Kikuchi, A. (2008). International highschool students' perceived creativity self-efficacy. *The Korean Journal of Thinkingand Problem Solving*, 18(1), 105-115.
- Hool, K. (2011). Character strengths, life satisfaction and orientations to happiness-A study of the Nordiccountries. (Unpublished Master thesis). University of Bergen, Norway.
- İlgar, L. ve Akbaba, G. (2017). Beş ve altı yaş çocuklarının duygu düzenlemelerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 491-520.
- İkiz, F. E., Yörük, C., Asıcı, E., Tanrıku, M., Ceylan, İ. ve Öztürk, B. (2015). Yaratıcılık, girişimcilik ve psikolojik danışma. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (11), 37-63.
- İnanç, A. (2020). Türkiye'de Eğitim ve Sosyal Göstergelerin Mutlulukla İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gökmen Kantar ; Doç. Dr. Nüket Kırcı Çevik)
- Kabal, D. (2019). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Mutluluk Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma (Kocaeli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, (Danışman: Prof. Dr. Osman Titrek).
- Kavčič, T. and Avsec, A. (2014). Happinessandpathwaystoreach it: Dimension-centred versus person-centred approach. *Social Indicators Research*, 118(1), 141-156.
- Kepçeoğlu, M. (1992). Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Ankara: Gül Yayınevi.

- Keyes, C., Frederickson, B. and Park, N. (2012). Positive Psychology And The Quality Of Life. In C. Keyes, B. Frederickson, N. Park (Eds.), Handbook of social indicators and quality of life research. Netherlands: Springer.
- Kırlioğlu, Y. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Mutluluk Düzeyleri Ve İşten Ayrılma Niyetleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Özdemir).
- Korkut, A. (2019). Öğretmenlerin Örgütsel Mutluluk, Örgütsel Sinizm Ve Örgütsel Adalet Algılarının Analizi, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mahire ASLAN).
- Kulaksızoğlu, A. (2004). Ergenlik Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kuzgun, Y. (2000). Rehberlik ve Psikolojik Danışma. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Levenson, R.W. (1994). Human emotion: A functional view. In P. Ekman, R. J. Davidson (Eds.), The nature of emotion: Fundamental questions (pp. 123-126). New York: Oxford University Press.
- Lewis, A. and Smith, D. (1993). Defining higher order thinking. *Theory into practice*, 32(3), 131-137.
- Lyubomirsky, S. (2001). Why are some people happier than others? The role of cognitive and motivational processes in well-being. *American Psychologist*, 56, 239–249.
- Lyubomirsky, S., King, L. and Diener, E. (2005). The benefits of frequent positive affect: Does happiness lead to success? *Psychological Bulletin*, 131, 803–855.
- Maier, N. R. F. (1933). An aspect of human reasoning. *British Journal of Psychology*, 24, 144-155.
- Maier, N. R. F. (1937). Reasoning in rat and human beings. *The Psychological Review*, 44, 365-378.
- Markus, H.R. and S. Kitayama (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98, 224–253.

- Martin-Krumm, C., Kern, L., Fontayne, P., Romo, L., Boudoukha, A. and Boniwell, I. (2014). French Adaptation of the Orientation to Happiness Scale and its relationship to quality of life in French students. *Social Indicators Research*, 1-23.
- Maslow, A. (1982). *The Farther Reaches Of Human Nature*. New York: Penguin Books.
- Meral, S. E., ve Şahin, F. T. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcı düşünme eğilimleri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 13(19).
- Michalos, A. C. (1985). Multiple Discrepancies Theory (MDT). *Social Indicators Research*, 16, 347–413.
- Nazlı, S. (2016). *Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı*. Ankara: Anı yayıncılık
- Pannells, T. C. and Claxton, A. F. (2008). Happiness, creative ideation, and locus of control. *Creativity Research Journal*, 20(1), 67-71.
- Parducci, A. (1984). Value judgments: Toward a relational theory of happiness, in J. Fiser (ed.), *Attitudinal Judgment* (Springer, New York), 3–21.
- Partnership for 21st Century Skills. (2021, Jan 11). Retrieved from <http://www.p21.org/our-work/p21framework>
- Peterson, C., Park, N. and Seligman, M. E. (2005). Orientations To Happiness and life satisfaction: The full life versus the empty life. *Journal of Happiness Studies*, 6(1), 25-41.
- Polat, M. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Eleştirel Düşünme Eğilimleri İle Yaratıcılık Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hakkı Kontaş).
- Power, M. and Dalgleish, T. (2008). *Cognition And Emotion: From Order To Disorder*. New 2nd Edition, Psychology Press, New York.
- Ruch, W., Martínez-Martí, M. L., Heintz, S., and Brouwers, S. A. (2014). Short Form of the Orientation to Happiness Questionnaire for the German-Speaking Countries. *Swiss Journal of Psychology*, 73(4), 225-234.

- Rogers, C. (1961). *On Becoming A Person: A Therapist's View Of Psychotherapy*. Boston: HoughtonMifflin.
- Ryan, R. M., and Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review Of Psychology*, 52(1), 141-166.
- Sarikaya, M. (2019). Psikolojik Danışman Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerinin Psikolojik Danışma Öz Yeterlik Düzeylerini Yordamadaki Rolü, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Serkan Denizli).
- Serçe, M. (2017). Öğretmen Adaylarının Liderlik Ve Yaratıcılık Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, (Danışman: Doç. Dr. Uğur Abakay).
- Sert, A., ve Sürgevil-Dalkılıç, O. (2019). Çalışanların öz güven ve yaratıcılık düzeylerinin mutlulukları üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. 11(4), 2636-2648.
- Simonton, D. K. (1999). Creativity from a historiometric perspective. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 116-133). Cambridge University Press.
- Spangler, W. D. and Palrecha, R. (2004). The relative contributions of extraversion, neuroticism, and personal strivings to happiness. *Personality and Individual Differences*, 37, 1193–1203.
- Stephanie, M. C., Fadekemi, A. O., Ebele, A. E. and Adunola, I. B. (2020). Relationship between biology teachers' level of creativity in teaching and academic performance of secondary school students in Awka South, Anambra State. *American Journal of Biological and Environmental Statistics*, 6(4), 71-75.
- Şentürk, E. (2011). Mutluluk Düzeyinin Sosyo-Demografik Özelliklerle Lojistik Regresyon Analizi Aracılığıyla İncelenmesi ve Türkiye İçin Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, (Danışman: Prof. Dr. Besim Akın).

- Tamannaefar, M. and Marzieh, H. (2019). Psychological effects of spiritual intelligence and creativity on happiness. *International Journal of Medical Investigation*, 8(2), 91-107.
- Tan, A. G., Ho, V., Ho, E. and Ow, S. (2008). High school students' perceived creativity self-efficacy and emotions in a service learning context. *The International Journal of Creativity and Problem Solving*, 18(2), 115-126.
- Tan, A-G. and Majid, D. (2011). Teachers' perceptions of creativity and happiness: A perspective from Singapore. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15(2011), 173-180.
- Tan, H. (1992a). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Tan, H. (1992b). Psikolojik Yardım İlişkileri. İstanbul: MEB Milli Eğitim Basımevi.
- Temizkalp, G. (2010). Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, (Danışman: Yrd. Doç. Serdar Tuna).
- Thompson, M.G. (2001). Happiness and culture: A reappraisal of Freud's Civilization and Its Discontents. Twelfth Annual Interdisciplinary Conference of the International Federation for Psychoanalytic Education Lago Mar Resort and Club, Fort Lauderdale, Florida.
- Tura, S. M. (2010). Freud'dan Lacan'a psikanaliz, İstanbul: Kanat Kitap.
- Türkdoğan, M. (2010). Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünme Eğilimleri İle Okul İklimi Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Özgenel).
- Uz-Baş, A., ve Soylu, Y. (2018). Pozitif duyguların psikolojik danışman adaylarının entelektüel becerileri ve mutluluk düzeylerine etkisi. *Journal of Higher Education Science/ Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8(2), 264-270.
- Weenhoven, R. (1984). Conditions Happiness. Dordrecht, Boston, Lancaster. Riedel Publishing Company.

- Veiskarami, H. A., and Yousefv and, L. (2018). Investigating the role of academic vitality and happiness in predicting the students creativity in Lorestan University of Medical Sciences. *Research in Medical Education*, 10(2), 28-37.
- Yavuzer, H. S. (1996). Yaratıcılık. İstanbul:Boğaziçi Üniversitesi Yayınları
- Yeşilyaprak, B. (2000). Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum, anne-baba tutumu ve benlik algısı arasındaki ilişkilerin gelişimsel olarak incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 16, 1-24.
- Zohreh, J and Heidari, A. (2016). The relationship between happiness, subjectivewell-being, creativity and job performance of primary school teachers in Ramhormozcity. *International Education Studies*, 9(6), 45-52.

7. EKLER

EK-A: Kişisel Bilgi Formu

Merhaba,

Bu bilimsel araştırma psikolojik danışmanların algıladıkları yaratıcılık düzeyi ile mutluluk yönelimleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Araştırma bağlamında sizlerden bir bilgi formu ve iki ölçeği doldurmanız istenmektedir. Veriler grup olarak değerlendirileceğinden sizden isim ya da kimlik bilgileri istenmemektedir. Veriler etik ilkeler çerçevesinde koruma altındadır. Katılım gönüllülük esasını bağlı ve ücretsizdir. Araştırmadan gerçekçi sonuçlar elde edilebilmesi vereceğiniz yanıtlara bağlıdır. Bu sebeple bütün maddeleri doğru, içten ve eksiksiz olarak yanıtlamanız önem taşımaktadır. Uygulama için ayırmanız gereken ortalama sürenin tahmini 20 dakika olacağı öngörülmektedir.

Katılımınız için teşekkür ederiz.

Serpil ALTUNCU VAROL

Psikolojik Danışman

Cinsiyetiniz

Kadın () Erkek ()

Yaşınız

20-30 ()

31-40 ()

41-50 ()

51-60 ()

61 ve üstü ()

Medeni Durumunuz

Evli () Bekâr () Diğer ()

Yaşadığınız İl

.....

Çocuğunuz

Var()

Yok()

Çalıştığınız Kurum

Okul Öncesi()

İlkokul ()

Ortaokul ()

Lise ()

Diğer.....

Eğitim Düzeyiniz

Lisans ()

Yüksek Lisans ()

Mesleki Kıdeminiz	Doktora () 5 yıldan az () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl () 21 ve üstü ()
Bir sanat alanı ile ilgilenme durumunuz?	Var() Yok() Var() Yok()
Bir spor dalı ile ilgilenme durumunuz?	Yok()
Diğer	
Uzun arkadaşlık ilişkileri sürdürebilme durumunuz	Beş yıl ve üzerinde süren arkadaşlık ilişkilerim vardır () Uzun süreli arkadaşlık ilişkileri sürdüremem ()
İş yeri değiştirme zaman aralığınız	0-3 yıl ()4-6 yıl () 7-9 yıl ()10 ve üstü yıl ()
Kendinizi akademik başarı açısından nasıl algılamaktasınız?	Düşük() Orta () Yüksek()
Yabancı dil durumunuz	Başlangıç düzeyi() Orta düzey() İyi düzey()
İş/ meslek değiştirme isteğiniz	Değiştirmek isterim() Değiştirmek istemem() Bu konuyu düşünmedim()

EK-B Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Şekli Madde Örnekleri

Aşağıda bazı ifadeler yer almaktadır. Her sorunun karşısında bulunan: (1) Hiç uygun değil (2) Uygun değil (3) Kararsızım (4) Uygun ve (5) Tamamen uygun anlamına gelmektedir. Lütfen her ifadeye mutlaka TEK yanıt veriniz ve kesinlikle BOŞ bırakmayınız. Sizi tanımlayan en uygun yanıtları vereceğinizi ümit eder katkılarınız için teşekkür ederim.

Maddeler	Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Kararsızım	Uygun	Tamamen Uygun
1. Ne yaparsak yapalım hayat çok hızlı geçiyor.	①	②	③	④	⑤
	①	②	③	④	⑤
	①	②	③	④	⑤
4. İster okulda ister oyunda olsun kendimi yaptığım şeye çok kaptırır ve ona odaklanırım.	①	②	③	④	⑤
	①	②	③	④	⑤
	①	②	③	④	⑤
7. Yaşamak için uzun vadeli bir anlam ve amaca sahibim.	①	②	③	④	⑤
	①	②	③	④	⑤
9. Benim için hayat bana zevk veren hayattır.	①	②	③	④	⑤

EK-C Yaratıcılık Ölçeği Madde Örnekleri

Aşağıdaki ifadeleri okuyarak, size uygunluk derecesine göre her ifadenin karşısında bulunan seçeneklerden yalnızca birinin içine x koyarak ve içtenlikle cevaplayınız.

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Cevabını alamayacağımı umduğum soruları sormak boş yere vakit kaybıdır.	①	②	③	④	⑤
2. Başkalarının benim hakkımdaki düşünceleri konusunda oldukça fazla kafa yorarım.	①	②	③	④	⑤
5. Bir sorunun çözümüne yaklaştığımda önsezilerime ve doğruluk veya yanlışlık hislerime güvenirim.	①	②	③	④	⑤
6. Eğer şimdiki mesleğimin dışında başka iki meslek arasında seçim yapmam istenseydi, bir kâşif yerine bir tıp doktoru olmayı tercih ederdim.	①	②	③	④	⑤

EK-D Yaratıcılık Ölçeği Ölçek Kullanım İzni İsteği

EK-E Mutluluk Yönelimleri Ölçeği Kısa Şekli Kullanım İzni İsteği

AHMET AKIN

alıcı ben

15 Eki [Ayrıntılar](#)

Ölçek ektedir kullanabilirsiniz iyi çalışmalar diliyorum

Prof. Dr. Ahmet Akın
İstanbul Medeniyet University
Faculty of Educational Sciences
Department of Psychological counseling

Gönderen: SERPİL ALTUNCU VAROL

<s @gmail.com>

Gönderildi: 15 Ekim 2020 Perşembe 13:28:30

Kime: AHMET AKIN

Konu: Ölçek Kullanım İzni İsteği

EK-F Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzin Belgesi

Bu Evrak Tarih ve Sayısı: 23.08.2021-13218

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı: E-49614598-605.01-29882784

20.08.2021

Konu: Araştırma Uygulama İzin Talebi

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: a) Biruni Üniversitesi Rektörlüğü'nün 10/05/2021 tarihli ve 15952939-302.14.99.01.01-E.6607 sayılı yazısı.

b) Millî Eğitim Bakanlığı'nın 21/01/2020 tarihli ve 2020/2 Nolu Araştırma Uygulama İzinleri Genelgesi.

İlgi (a) yazı ile Biruni Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans öğrencisi Serpil ALTUNCU VAROL'un "Psikolojik Danışmanların Algıladıkları Yaratıcılık Düzeyleri ile Mutluluk Yönelimleri Arasındaki İlişki" konulu çalışmasına veri sağlamak amacıyla anket çalışması yapma izin talebine ilişkin yazı ve ekleri Başkanlığımız tarafından incelenmiştir.

Araştırmanın virüsün etkilerinden korunmak amacı ile Bakanlığımıza bağlı resmi/özel okul ve kurumlarda öğrenci, öğretmen ve okul yöneticilerinin katılımı ile yapılması planlanan il/ilçe, ulusal ve uluslararası düzeydeki sosyal etkinliklerin (toplantı, çalıştay, sempozyum, konferans, forum, ödül töreni, spor müsabakası, yarışma vb.) tedbiren iptal edilmesi ve yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesi göz önüne alınarak örgün eğitimin tam olarak başlamasıyla birlikte ilgili genel müdürlüklerin izni ile denetimi il/ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdFvJq42yAuNpCh9LfTeGU7ze5NtQPadncJXoE3jXwidTCvA/viewform> link adresinden online olarak 2021-2022 eğitim-öğretim yılında uygulanmasına ilgi (b) Genelge doğrultusunda izin verilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Mehmet Fatih LEBLEBİCİ

Bakan a. Başkan

Ek: Onaylı Veri Toplama Araçları (6 Sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

Bilgi: Adana, Burdur, Bursa, Çorum, Edirne, Elazığ, Biruni Üniversitesi Rektörlüğüne
Erzincan, Gaziantep, İstanbul, Konya, Muğla ve Trabzon Valiliklerine (İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Şule BADİK

Telefon No : 0 ()

E-Posta: sule.badik@meb.gov.tr İnternet Adresi: Faks:

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Unvan : Milli Eğitim Uzman Yardımcısı

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 3e84-c70d-310e-8e8e-6f5a kodu ile teyit edilebilir.

8. ÖZGEÇMİŞ

9. İNTİHAL RAPORU

PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN ALGILADIKLARI YARATICILIK DÜZEYLERİ İLE MUTLULUK YÖNELİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yazar Serpil Altuncu Varol

Gönderim Tarihi: 09-May-2022 09:20AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1831794051

Dosya adı: 1111.docx (245.6K)

Kelime sayısı: 14388

Karakter sayısı: 106099

PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN ALGILADIKLARI YARATICILIK DÜZEYLERİ İLE MUTLULUK YÖNELİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

ORJİNALLİK RAPORU

% 11	% 11	% 3	% 4
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 2
2	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
3	earsiv.arel.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
4	Submitted to Yeditepe University Öğrenci Ödevi	% 1
5	docplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	% 1
6	9lib.net İnternet Kaynağı	<% 1
7	dergipark.ulakbim.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	Submitted to Akdeniz University Öğrenci Ödevi	<% 1
9	nek.istanbul.edu.tr:4444 İnternet Kaynağı	<% 1

10	www.ittes2016.org İnternet Kaynağı	<% 1
11	www.slideserve.com İnternet Kaynağı	<% 1
12	Submitted to Istanbul Medipol Āniversitesi Öğrenci Ödevi	<% 1
13	acikerisim.uludag.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
14	dspace.trakya.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
15	www.kasimliilkogretimokulu.k12.tr İnternet Kaynağı	<% 1
16	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	<% 1
17	www.dspace.yildiz.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
18	ÇETİN, Münevver and ADIGÜZEL, Selvinaz. "İstanbul İli Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Uzmanlık Yeterliklerinin İncelenmesi", Mersin Üniversitesi, 2006. Yayın	<% 1
19	Submitted to Anadolu University Öğrenci Ödevi	<% 1

www.ekevakademi.org

20	İnternet Kaynağı	<% 1
21	BAKAÇ, Ebru and ÖZEN, Raşit. "Öğretmen Adaylarının Yaratıcılık Algılarının Çeşitli Değişkenlere ", AYRINTI MATBAASI, 2016. Yayın	<% 1
22	www.ulusaltezmerkezi.net İnternet Kaynağı	<% 1
23	Submitted to Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<% 1
24	earsiv.anadolu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
25	openaccess.maltepe.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
26	Submitted to Indiana University Öğrenci Ödevi	<% 1
27	openaccess.izu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
28	tez.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1
29	www.gazeteilksayfa.com İnternet Kaynağı	<% 1
30	eyk12.eyedder.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1

31	acikerisim.erbakan.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
32	dspace.balikesir.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
33	dspace.gazi.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
34	openaccess.sirnak.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
35	paperity.org İnternet Kaynağı	<% 1
36	www.sporbilim.com İnternet Kaynağı	<% 1
37	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	<% 1
38	www.ittes.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1

Alıntılarını çıkart

Kapat

Eşleştirmeleri çıkar

Kapat

Bibliyografyayı Çıkart

Kapat